

BILAGOR

Simrishamns kommun
Tomelilla kommun
Avfallsplan 2016-2020

Avfallsplanen beslutades av kommunfullmäktige i Simrishamn 16-05-30 samt av kommunfullmäktige i Tomelilla 16-06-13. Det här dokumentet utgörs av avfallsplanenens Bilagor. Avfallsplanen hittas på www.okrab.se, www.simrishamn.se samt www.tomelilla.se.

Projektledare för avfallsplanen har varit Bo Persson, Ökrab.

Avfallsplanen har tagits fram med konsultstöd från Tyréns stadsutvecklingsavdelning, Britt-Marie Fagerström och Johanna Hellsten.

1	FRAMTAGANDET AV SIMRISHAMNS OCH TOMELILLA KOMMUNERS AVFALLSPLAN	1
2	DAGENS AVFALLSHANTERING I SIMRISHAMN OCH TOMELILLA KOMMUNER	2
2.1	Bakgrundsfakta om Simrishamn och Tomelilla kommuner	2
2.2	Avfallskedjan har många aktörer	3
2.3	Insamling av avfall	4
2.4	Avfallsslag – beskrivning, uppkomst, mängder och behandling	4
2.4.1	Hushållsavfall – avfall som kommunen ansvarar för att samla in	4
2.4.2	Avfall med producentansvar	7
2.4.3	Avfall som inte innefattas i kommunens eller producenters ansvar	9
2.5	Behandling av avfall	10
2.5.1	Återanvändning och materialåtervinning	11
2.5.2	Biologisk behandling	11
2.5.3	Förbränning med energiutvinning	11
2.5.4	Deponering	11
2.5.5	Farligt avfall	12
2.6	Kommunikation med kommuninvånarna	12
3	ÖVERSIKTSBILD ÖVER AVFALLSHANTERINGEN I SYSAVREGIONEN	13
4	UPPFÖLJNING TIDIGARE AVFALLSPLAN	14
5	OMVÄRLDENS KRAV OCH REGELVERK	19
5.1	Lagstiftning på EU-nivå	19
5.1.1	Förslag till förändringar av avfallsdirektivet	20
5.2	Svensk lagstiftning	20
5.2.1	Miljöbalken (1998:808)	21
5.2.2	Avfallsförordningen (2011:927)	21
5.2.3	Förordningar om producentansvar	21
5.2.4	Annan avfallsrelaterad lagstiftning	25
5.2.5	Kommande förändringar i nationell lagstiftning	26
5.3	Nationella mål och program	27
5.3.1	Nationella miljömål	27
5.3.2	Nationell avfallsplan	30
5.3.3	Nationellt program för att förebygga avfall	31
5.4	Regionala mål och program	31
5.4.1	Länsstyrelsen i Skåne läns miljömål	31
5.4.2	Region Skånes miljömål	32
5.5	Simrishamns och Tomelilla kommuners lokala mål och program	32
5.5.1	Simrishamns kommuns lokala miljömål 2010	32

5.5.2	Simrishamns kommuns energiplan 2004.....	33
5.5.3	Simrishamns kommuns klimatstrategi 2004.....	33
5.5.4	Simrishamns kommuns översiktsplan 2014.....	34
5.5.5	Tomelilla kommuns lokala miljömål 2009-2015	35
5.5.6	Tomelilla kommuns energi- och klimatstrategi 2010.....	35
5.5.7	Tomelilla kommuns översiktsplan 2002.....	355
5.6	Enkät om avfallshanteringens framtid i kommunen och regionen	36
5.7	Dialog med skolbarn om framtidens avfallshantering	39
5.8	Workshop om framtidens avfallshantering i Simrishamn och Tomelilla kommuner	40
6	FÖRTECKNING ÖVER NEDLAGDA DEPONIER.....	52
7	FÖRTECKNING ÖVER AVFALLSANLÄGGNINGAR.....	57
8	AVFALLSPLANENS MÅL BELYSTA UR ETT BARNPERSPEKTIV	59
8.1	Avfallsplanens mål och möjliga åtgärder	59
8.2	Avfallsplanens konsekvenser för barn	60
8.2.1	Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet till avfallshantering och återbruk.....	61
8.2.2	Förändrade transporter	62
8.2.3	Ökad transparens och kommunikation i avfallskedjan	62
8.3	Samlad bedömning	63
9	MILJÖBEDÖMNING OCH MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING FÖR SIMRISHAMN OCH TOMELILLA KOMMUNERS AVFALLSPLAN	64
9.1	Sammanfattning	64
9.2	Inledning	66
9.3	Avfallsplanens innehåll	66
9.4	Avgränsningar och alternativ	67
9.4.1	Nollalternativ	67
9.5	Samråd under arbetet med att ta fram avfallsplanen	68
9.6	Miljöpåverkan	68
9.6.1	Nulägesbeskrivning.....	68
9.6.2	Beaktande av nationella miljö kvalitetsmål	72
9.6.3	Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 1: Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder.....	69
9.6.4	Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 2: Hållbar sortering med ökad återvinning..	70
9.6.5	Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 3: Hållbar hantering för en renare miljö.....	72
9.6.6	Samlad bedömning av avfallsplanens miljöpåverkan	74
9.7	Uppföljning och övervakning av betydande miljöpåverkan	75

10	SAMRÅDSREDOGÖRELSE.....	77
----	-------------------------	----

1 Framtagandet av Simrishamns och Tomelilla kommuners avfallsplan

Varje kommun ska i enlighet med Miljöbalken ha en renhållningsordning, med avfallsföreskrifter och avfallsplan. Avfallsplanen ska innehålla åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet i kommunen.

Arbetet med Simrishamns och Tomelilla kommuners renhållningsordning, med avfallsplan och avfallsföreskrifter inleddes under 2014 och arbetet har utförts av Ökrab, Österlens Kommunala Renhållnings AB på uppdrag av kommunerna. Arbetet har gjorts i samarbete med det gemensamägda kommunala bolaget Sysav och dess övriga 12 ägarkommuner. Syftet har varit att utvecklingen av den framtida avfallshanteringen inom Sysav-regionen ska ske med gemensamma fokusområden och mål. Det övergripande målet för det gemensamma arbetet har varit:

”Den 1 januari 2016 finns det en brett förankrad renhållningsordning och kretsloppsplan som håller över tid, som dessutom blir genomförd.”

Projektledare för arbetet med Simrishamns och Tomelilla kommuners renhållningsordning har varit Bo Persson, Ökrab.

Arbetet med framtagningen av kommunernas avfallsplaner och Sysavs kretsloppsplan har till stora delar gjorts gemensamt av representanter från ägarkommunerna och Sysav genom regelbundna träffar.

Under arbetet med att ta fram en ny avfallsplan för Simrishamns och Tomelilla kommuner har också aktiviteter genomförts i form av enkätutskick samt en workshop om framtidens avfallshantering för aktörer som är verksamma i kommunen. Syftet med detta har varit att bjuda in så många intressenter som möjligt under arbetets gång för att tidigt fånga upp synpunkter och information som är viktiga för avfallsplanens innehåll. Förhoppningen är att detta ska ge goda förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande av avfallsplanen i samarbete med andra aktörer.

2 Dagens avfallshantering i Simrishamn och Tomelilla kommuner

I det här avsnittet beskrivs avfallshanteringen i Simrishamn och Tomelilla kommuner idag (2015), vilka förutsättningar som finns för avfallshanteringen i kommunen och hur avfallshanteringen ser ut idag.

2.1 BAKGRUNDSFAKTA OM SIMRISHAMN OCH TOMELILLA KOMMUNER

Simrishamns och Tomelilla kommuner ligger i sydöstra Skåne och utgör hjärtat i Österlen och kommunernas landareal uppgår till 630 km². Kommunerna gränsar till kommunerna Kristianstad, Sjöbo och Ystad. I kommunerna finns 18 tätorter.

Figur 1 Karta där Simrishamn och Tomelilla kommuner är markerade.

I kommunerna bor cirka 31 850 invånare permanent. Under den senaste femårsperioden har folkmängden minskat med 1000 personer. Under sommarmånaderna ökar befolkningen betydligt eftersom många säsonsboende kommer för att nyttja sina fritidshus. Uppskattningsvis ökar folkmängden till cirka 60 000-70 000 boende personer i kommunerna under sommarmånaderna. Antalet hushåll i kommunerna är cirka 20 000, varav 75 procent (10 800 stycken hushåll) bor i en- och tvåbostadshus och 25 procent (5 000 stycken hushåll) bor i flerbostadshus. Antalet fritidshus är 4 000 stycken.

Kommunerna har ett varierat näringsliv där en- och fåmansföretag dominerar. Antalet arbetsställen är omkring 4 400. Verksamhetsgrenarna som dominerar är tillverkningsindustri, jordbruk, fiske och fruktodling. Största företagen är Capiro Närvård (250 anställda) följt av Österlenmejerier i Tomelilla (150), Plastal AB i Simrishamn (140) och Kiviks Musteri i Kivik (116).

2.2 AVFALLSKEDJAN HAR MÅNGA AKTÖRER

Simrishamns och Tomelilla kommuner har, liksom alla svenska kommuner, ett stort ansvar för hantering av avfall, men det är flera aktörer som har ansvar för olika delar av avfallshanteringen.

Avfallslämnaren har ett grundläggande ansvar enligt Miljöbalkens 15 kap 5§ att se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Det gäller såväl enskilda privatpersoner som den som är ansvarig för en verksamhet och innebär ett ansvar för att avfallet sorteras och lämnas till de insamlingssystem som tillhandahålls. Ansvaret innefattar också till exempel att som verksamhetsutövare försäkra sig om att den som transporterar bort avfallet har erforderliga tillstånd för det.

Kommunen har en grundläggande roll i avfallshanteringssystemet och ska se till att hushållsavfallet tas om hand. Det har sin grund i Miljöbalken, där det framgår av 15 kap 8§ att kommunen har en renhållningsskyldighet. I samma kapitel 2 § definieras hushållsavfall som "avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet". Hushållsavfall innefattar alltså inte bara avfall som uppkommer i alla hem utan även liknande avfall som uppkommer på alla andra ställen där människor uppehåller sig, som på arbetsplatser, skolor och vårdinrättningar. Exempel på hushållsavfall är köksavfall, uttjänta möbler och slam från enskilda avloppsanläggningar.

Kommunen ansvarar för att upprätta en avfallsplan som omfattar allt slags avfall inom kommunen, både det avfall de ansvarar för och det avfall som råder under ansvar av andra aktörer. Kommunen är både beslutsfattare, utförare och tillståndsmyndighet i avfallshanteringen. Kommunen ansvarar för att samla in, borttransportera och återvinna eller bortskaffa hushållsavfallet, inklusive grovavfall och farligt avfall från hushåll. I Simrishamns och Tomelilla kommuner har det kommunala avfallsbolaget ÖKRAB (Österlens Kommunala Renhållnings AB) anlitat Ragn-Sells AB som entreprenör sedan 2002. Kommunerna ansvarar dock inte för det avfall som täcks in under producentansvar eller ansvar för verksamhetsutövare.

Producenter av vissa produkter ansvarar för att insamla, bortforsla, materialåtervinna och/eller energiutnyttja det avfall som uppstår då produkten kasseras. Syftet med producentansvaret är att stimulera till framtagande av produkter som är mer resurssnåla och lättare att återvinna och som inte innehåller farliga ämnen. Producentansvar finns för förpackningar (kartong, plast, metall, glas), returpapper, batterier, glödlampor, el-produkter, bilar och däck. Producentansvaret förutsätter att förbrukare och konsumenter sorterar ut förpackningar, returpapper med mera och lämnar dessa avfallsslag till de insamlingssystem som erbjuds. Från den 1 november 2014 gäller att den som driver ett insamlingssystem ska inneha tillstånd. En kommun kan också bedriva insamling av förpackningar inom kommunen utan särskilt tillstånd, förutsatt att det insamlade materialet i nästa led lämnas till ett insamlingssystem som har tillstånd.

Entreprenörer är de som hämtar avfallet i de fall kommunen inte gör det med egen personal. I Simrishamns och Tomelilla kommuner samlas hushållsavfallet in av Ragn-Sells AB.

Det hushållsavfall som samlas in fastighetsnära i Simrishamns och Tomelilla kommuner hämtas av en entreprenör som är upphandlad av kommunen. I enlighet med kommunens direktiv lämnar entreprenören avfallet till kommunens

avfallsanläggning för vidare transport till behandling. Det är bara entreprenörer som har tillstånd från kommunen som får lov att transportera avfallet.

Verksamhetsutövare som ger upphov till avfall som inte är hushållsavfall väljer själva sin entreprenör. Avfall från verksamheter som omfattas av producentansvar hämtas av entreprenör och lämnas till producenternas anläggningar.

Avfallsbehandlare kan vara både offentliga och privata aktörer. Simrishamns och Tomelilla är sedan 2004 delägare i det kommunala bolaget Sysav, vilket idag ägs av 14 delägarkommuner. Genom ett konsortialavtal regleras att det hushållsavfall som samlas in i kommunen behandlas genom Sysavs försorg.

2.3 INSAMLING AV AVFALL

I Simrishamns och Tomelilla kommuner samlas hushållsavfall in på flera olika sätt.

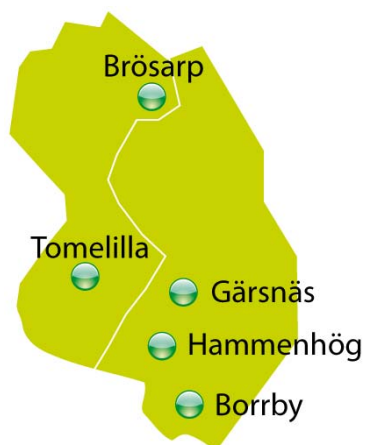
Fastighetsnära insamling av matavfall och restavfall (det avfall som blir kvar efter utsortering ut avfallsslag som ska sorteras ut) sker i kärl som sedan 2002 hämtas av Ragn-Sells AB. Samtliga avfallskärl i kommunerna ägs av ÖKRAB. Grovavfall kan hämtas fastighetsnära mot avgift. Farligt avfall från hushållens kan lämnas vid de tre återvinningscentralerna som finns i kommunerna (se nedan).

Återvinningsstationer (ÅVS) har Förpacknings- och tidningsinsamlingen ansvar för. På en återvinningsstation kan privatpersoner lämna tidningar och förpackningar av kartong, plast, metall och glas och stationerna är ofta placerade vid butiker eller i anslutning till genomfartsvägar. Vid årsskiftet 2014/15 fanns det 22 återvinningsstationer i Simrishamns och Tomelilla kommuner. På återvinningsstationerna finns också batteriholk för insamling av småbatterier och i vissa fall klädinsamling.

Återvinningscentraler (ÅVC) är bemannade samlingsplatser för olika typer av grovavfall samt trädgårdsavfall och farligt avfall. I Simrishamns och Tomelilla kommuner finns tre återvinningscentraler. På återvinningscentralerna för hushåll finns det möjlighet att lämna:

- Föremål och kläder till loppis och secondhandförsäljning
- Byggmateriäl till återbruk (Malmö Återbyggdepå)
- Vitvaror och Kyl/Frys
- Farligt avfall
- El-avfall
- Eternit
- Förpackningar av glas, papper och plast
- Tidningspapper
- Wellpapp
- Metall
- Hårdplast
- Planglas
- Trä
- Gips
- Resårmöbler
- Brännbart
- Trädgårdsavfall
- Jord, sten, tegel och betong
- Ej återvinningsbart

Samlaren är ett särskilt utformat skåp för insamling av batterier, ljuskällor och små el-avfallsprodukter. Hösten 2014 fanns Samlaren placerad på fem olika livsmedelsbutiker i Simrishamns och Tomelilla kommuner.

Figur 2 Skåpet Samlaren finns på fem olika livsmedelsbutiker i kommunerna

2.4 AVFALLSSLAG – BESKRIVNING, UPPKOMST, MÄNGDER OCH BEHANDLING

2.4.1 Hushållsavfall – avfall som kommunen ansvarar för att samla in

Kommunen ansvarar för allt avfall som ryms i begreppet "hushållsavfall", vilket definieras i Miljöbalken 15 kap, § 2: Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.

Till kategorin "avfall från hushåll" brukar köksavfall, latrin och slam från slambrunnar och slamtankar räknas, liksom uttrangerade möbler och cyklar. Med "därmed jämförligt avfall" menas avfall från industrier, affärsrörelser och annan likartad verksamhet som i renhållningssammanhang är jämförligt med avfall som kommer från hushåll. Det är sådant avfall som uppkommer som en direkt följd av att människor oavsett ändamål eller verksamhet uppehåller sig inom en lokal eller i en anläggning. Som exempel kan nämnas avfall från personalmatsalar, restaurangavfall och toalettavfall.

Här nedan beskrivs de avfallsslag som kommunen ansvarar för samt uppgifter om hur stora avfallsmängderna var per avfallslag i Simrishamns och Tomelilla kommuner 2014.

Både Simrishamns och Tomelilla kommuner har stor turism och många fritidshus. För att beräkna insamlad mängd per invånare i kommunen summeras i de följande tabellerna kommunens invånare med antalet fritidsboende i kommunen, antalet gästrätter i kommunen och arbetsplatsnetto för kommunen, där de tre senare räknas om till personer genom en modell från Avfall Web. På så sätt blir värdet på avfallsmängden per invånare mer rättvist sett till hur många personer som uppehåller sig i kommunen.

Tabell 1 Förteckning över insamlad mängd i Simrishamns kommun för olika avfallsslag som innefattas i kommunens ansvar.

Simrishamns kommun		
Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Kärl- och säckavfall, inklusive matavfall	6111	270
Grovavfall	8660	383
Matavfall	1313	58
Slam från enskilda anläggningar	4514	199
Fettavskiljarslam och fett/matolja från hushåll, restauranger och storkök	39	1,7
Farligt avfall	77	3,4

Tabell 2 Förteckning över insamlad mängd i Tomelilla kommun för olika avfallsslag som innefattas i kommunens ansvar.

Tomelilla kommun		
Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Kärl- och säckavfall, inklusive matavfall	2889	207
Grovavfall	6205	445
Matavfall	629	45
Slam från enskilda anläggningar	9245	663
Fettavskiljarslam och fett/matolja från hushåll, restauranger och storkök	-	-
Farligt avfall	60	4,3

Här följer en beskrivning av vad de olika avfallsslagen innefattar.

Kärl- och säckavfall

Det hushållsavfall som uppkommer mest frekvent ryms oftast i en soppåse, till exempel köksavfall eller soppåsen från badrummet. Soppåsen läggs i en samlingsbehållare som töms av Ökrabs entreprenör Ragn-Sells AB. I Ökrabs kommuner används företrädesvis plastkärl med hjul, där kärlets storlek varierar mellan 140 och 660 liter beroende på hur många hushåll som betjänas. I några enstaka fall används säck istället för kärl. I villahushåll är det vanligast att ha hämtning varannan vecka, ett mindre antal hushåll har valt att ha en längre frekvens mellan tömningarna. I flerbostadshus används större kärl med hämtning en gång per vecka. Ett fåtal kunder har valt att ha tömning två till tre gånger per vecka.

Grovavfall

Hushållsavfall som är stort eller tungt eller har andra egenskaper som gör att det inte ska lämnas som säck- och kärlavfall kallas för grovavfall. Exempel på grovavfall är uttjänta möbler och cyklar. Grovavfall kan lämnas på återvinningscentralerna.

Matavfall

Matavfall är det avfall som uppstår i samband med beredning av mat samt överblivna rester, exempelvis potatisskal, mat som blivit dålig eller som ändå slängs. I vanliga hushåll sorteras matavfallet ut och samlas in i papperspåsar som sedan läggs i 140-liters plastkärl med hjul som töms varannan vecka.

Matavfall från butiker eller andra verksamheter med större mängder matavfall kan samlas in i större 45-literspåsar av papper, som sedan läggs i 140-literskärl.

Utsorterat matavfall kan också komposteras på den egna tomten, vilket ska anmälas till kommunen.

Under 2014 var det 70 procent av hushållen och verksamheterna som var anslutna till system med matavfallssortering. Resterande 30 procent kommer att få systemet med matavfallssortering 2017 i samband med starten av den nya renhållningsentreprenaden.

Slam (från enskilda avloppsanläggningar och från fettavskiljare)

Slam från enskilda avloppsanläggningar, som exempelvis minireningsverk, BDT-anläggningar eller täta tankar, samlas in med slamsugbil i kommunal regi. Under 2014 fanns i Tomelilla kommun 2400 stycken och i Simrishamns kommun 2200 stycken sådana anläggningar, som kan vara för såväl permanent- som fritidshus. Det insamlade slammet behandlas genom samrötning på avloppsreningsverket.

Farligt avfall

Farligt avfall är sådant avfall som har egenskaper som gör att det behöver behandlas på ett särskilt sätt för att inte sprida farliga ämnen. Farligt avfall från hushållen kan lämnas på en återvinningscentral. Små uttjänsta el-produkter och ljuskällor kan också lämnas i skåpet Samlaren, som finns vid några livsmedelsbutiker. Två gånger om året besöker en specialutrustad insamlingsbil med kemist, Farligt Avfall-bilen, en del orter i kommunerna. Farligt avfall och mindre elavfall upp till en mikrovågsugns storlek kan då lämnas direkt till insamlingsbilens personal.

Trädgårdsavfall

Trädgårdsavfall är avfall som uppkommer i samband med trädgårdsskötsel, exempelvis löv, gräsklipp och avklippta grenar. Trädgårdsavfall kan villahushåll själva lämna på någon av återvinningscentralerna. Villaabonnenter kan också ha abonnemang för trädgårdsavfallskärl med hämtning varannan vecka.

2.4.2 Avfall med producentansvar

Flera av de mest frekventa och vardagliga avfallsslagen omfattas av producentansvar. I praktiken fördelas ansvaret för insamling och behandling på lite olika sätt för dessa olika avfallsslag. Överlag är det svårt att få fram kommunspecifika siffror för dessa avfallsslag och tillförlitligheten varierar i de siffror som producenterna tillhandahåller. Både kommunen och producenterna har ansvar att informera sina invånare om hur avfall med producentansvar ska sorteras och hanteras.

Tabell 3 Förteckning över insamlad mängd i Simrishamns kommun för olika avfallsslag som omfattas av producentansvar.

Simrishamns kommun		
Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Returpapper	762	34
Wellpapp- och kartongförpackningar	292	13
Plastförpackningar	127	5,6
Träförpackningar	-	-
Metallförpackningar	33	1,5
Glasförpackningar	676	30
Däck	-	-
El-avfall	549	24
Bärbara batterier	6,3	0,28
Bilbatterier	11	0,49
Bilar	-	-
Läkemedel	-	-

Tabell 4 Förteckning över insamlad mängd i Tomelilla kommun för olika avfallsslag som omfattas av producentansvar.

Tomelilla kommun		
Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)*
Returpapper	400	29
Wellpapp- och kartongförpackningar	139	9,9
Plastförpackningar	76	5,4
Träförpackningar	-	-
Metallförpackningar	19	1,4
Glasförpackningar	289	21
Däck	-	-
El-avfall	238	17
Bärbara batterier	2,7	0,19
Bilbatterier	12,2	0,87
Bilar	-	-
Läkemedel	-	-

Här följer en beskrivning av vad de olika avfallsslagen innefattar.

Returpapper och förpackningar (wellpapp- och kartong samt plast, metall, glas)

Producentansvaret för tidningar och förpackningar ombesörjs i praktiken av Förpacknings- och tidningsinsamlingen AB (FTIAB). Det är FTIAB som ansvarar för att etablera och driva de offentliga återvinningsstationerna där det är möjligt att lämna tidningar och förpackningar. Våren 2014 fanns i Simrishamns och Tomelilla kommuner 22 stycken återvinningsstationer.

Träförpackningar

Inga uppgifter har gått att få fram för insamlingen av träförpackningar.

Däck

Svensk Däckåtervinning AB ansvarar för insamlingen av däck. Producentansvaret för däck regleras i förordning (1994:1236) om producentansvar för däck. Förordningen om producentansvar gäller, med några få undantag, alla som yrkesmässigt producerar, importerar eller säljer däck. Gummi från insamlade däck används för regummering eller för energiutvinning. Fälgar fragmenteras och återvinns och blir ny råvara.

El-avfall

Avfall i form av uttjänta elektriska och elektroniska produkter brukar kallas el-avfall. El-kretsen är den aktör som ansvarar för att det av kommunen insamlade el-avfallet kommer till rätt behandling och återvinning.

Bärbara batterier och bilbatterier

Producenterna ser till att småbatterier kan samlas in i holkar som finns på samtliga återvinningsstationer och återvinningscentraler. De kan också lämnas i skåpet Samlaren, som finns vid några livsmedelsbutiker. Större batterier, som bilbatterier, kan lämnas på återvinningscentralerna.

Efter insamlingen ser producenterna till att batterierna kommer till rätt behandling och återvinning.

Bilar

Sedan 1 juni 2007 omfattar producentansvaret alla bilar enligt en ny förordning (SFS 2007:185). I Sverige återvinns eller återanvänds sedan 2002 85 procent av materialet i skrotbilarna. Återvinning sker bland annat av metaller, glas och gummi.

Inga uppgifter har gått att få fram när det gäller insamlingen av bilar i kommunen.

Läkemedel

Producentansvaret innebär att alla apotek som hanterar receptbelagda läkemedel är skyldiga att ta emot läkemedelsavfall och se till att avfallet transporteras bort och i övrigt hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Producenterna är också skyldiga att informera dem som köper läkemedel om möjligheten att lämna tillbaka läkemedelsavfall till apoteken och om varför avfallet inte bör blandas med övrigt avfall.

Producentansvaret för läkemedel omfattas dock inte av farligt avfall, vilket betyder att kommunerna ansvarar för att borttransportera och för bortskaffning av vissa läkemedel som utgör farligt avfall och som kommer från hushåll. I dagsläget är det cytostatika och cytotoxiska läkemedel som utgör farligt avfall.

Inga uppgifter har gått att få fram när det gäller insamlingen av läkemedel i kommunen.

2.4.3 Avfall som inte innefattas i kommunens eller producenters ansvar

Det avfall som ligger utanför kommunens och producenternas ansvar hanteras på den fria privata marknaden. Det är avfall som inte har någon likhet med avfall som kommer från hushåll, utan är avfall som uppkommer i samband med en verksamhets produktion av varor eller tjänster. Det finns en mängd aktörer som arbetar med att bistå verksamheter med sortering och hantering av den här typen av avfall, vilket gör det svårt att samla in och sammanställa uppgifter över det avfall verksamheter ger upphov till. I det här kapitlet ges därför en mycket översiktlig beskrivning över mängder och hantering för en del av det avfall som inte omfattas av kommunens eller producenters ansvar.

Park- och trädgårdsavfall

Som park- och trädgårdsavfall räknas avfall som uppkommer vid normal skötsel av parker och större trädgårdsanläggningar. Park- och trädgårdsavfall behandlas genom biologisk behandling (kompostering). Stubbar, rotvältor och grövre stammar lagras under viss tid för att sedan krossas till energiutvinning. En stor del av materialet säljs tillbaka till kunderna i form av jordbättringsmaterial.

Bygg- och rivningsavfall

Avfall som uppkommer i samband med nybyggnation, renovering och rivning räknas som bygg- och rivningsavfall. Avfallet kan bestå av många olika sorters material, exempelvis trä, betong, gips, asfalt, sten och tegel, som alla behöver hanteras och behandlas på olika sätt

Bygg- och rivningsavfall är en av de största avfallskategorierna i ett nationellt perspektiv. Avfallet hanteras av privata entreprenörer på en fri marknad.

Avfall från energiåtervinning

Det hushållsavfall som går till förbränning behandlas på Sysavs anläggning i Malmö. Restprodukter efter förbränning är slagg och aska. Rester efter det utbrända avfallet, slaggen, kyls i en vattenfylld slaggläckare och lagras i en dagbunker. Slaggen transporteras sedan till en sorteringsanläggning på Spillepens avfallsanläggning där den sorteras för återvinning genom att metaller avskiljs. Det resterande slaggruset återvinns som anläggningsmaterial, i huvudsak vid återställning av gamla deponier.

Askan efter reningsprocesserna går till en silo för mellanlagring. Askan matas ut till bulkbilar för transport till Langöya i Norge för deponering.

Avfall från behandling av kommunalt avloppsvatten

Slammet från kommunens avloppsreningsverk hanteras lokalt vid kommunernas reningsverk.

Avfall från behandling av industriellt avloppsvatten

Vissa industriverksamheter måste ha egen rening av avloppsvattnet innan det släpps till det kommunala avloppsvattnenätet. Slammet från dessa reningsverk kan ha mycket olika sammansättning. Verksamheterna har ansvar för att det uppkomna slammet omhändertas på rätt sätt vid godkända anläggningar.

Branschspecifikt industriavfall

Avfall med särskilda egenskaper som uppkommer som en direkt följd av en verksamhet kallas för branschspecifikt industriavfall. Avfallet kan därmed komma från så olika typer av verksamheter som tillverkningsindustri, varuhandel eller offentlig förvaltning och avfallet har därmed olika karaktär.

Verksamheten ansvarar själv för att se till att avfallet samlas in och behandlas på ett riktigt sätt. I förteckningen över anmälnings- och tillståndspliktiga anläggningar redovisas vilka aktörer som behandlar sådant avfall i kommunen.

Ej branschspecifikt industriavfall

Verksamheter ger upphov till avfall som inte uppkommer som en direkt följd av verksamheten, som till exempel emballage och förpackningar.

Insamling och behandling av ej branschspecifikt industriavfall görs av privata aktörer. Verksamheten ansvarar själv för att se till att avfallet samlas in och behandlas på ett riktigt sätt.

2.5 BEHANDLING AV AVFALL

All avfallsbehandling ska ske i enlighet med avfallshierarkins prioritering. Det bästa är när avfall aldrig uppstår – då har avfallet minimerats. För det avfall som uppstått gäller att det i första hand ska återanvändas, i andra hand materialåtervinnas, i tredje hand återvinnas genom exempelvis utvinnande av energi. Endast det avfall som inte kan tas tillvara på något annat sätt ska bortskaffas (deponeras).

Figur 3 Avfallshierarkin, eller avfallstrappan, som visar prioritetsordningen för hur avfall ska hanteras och behandlas för att ge minsta möjliga miljöpåverkan. Bild från sysav.se.

Prioritetsordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt och ekonomiskt rimligt. Farligt avfall behöver till exempel behandlas utifrån sina egenskaper.

Hur merparten av det hushållsavfall som omhändertogs under 2014 behandlades framgår i nedanstående tabell.

Tabell 5 Förteckning över hushållsavfallsmängder per behandlingsmetod för Simrishamns kommun.

Simrishamns kommun	
Behandlingsmetod	Mängd 2014 (ton)
Kärl- och säckavfall till förbränningsanläggning	4797
Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	334
Matavfall till central biogasanläggning	1313
Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	2597
Matavfall som komposteras i en- och tvåfamiljshus	20

Tabell 6 Förteckning över hushållsavfallsmängder per behandlingsmetod för Tomelilla kommun.

Tomelilla kommun	
Behandlingsmetod	Mängd 2014 (ton)
Kärl- och säckavfall till förbränningsanläggning	2260
Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	190
Matavfall till central biogasanläggning	629
Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	1479
Matavfall som komposteras i en- och tvåfamiljshus	5,0

Nedan beskrivs vad respektive behandlingsmetod innebär.

2.5.1 Återanvändning och materialåtervinning

Materialåtervinning innebär att avfallens material processas så att det blir råvara till nya produkter. Förpackningar, returpapper och delar av el-avfall är exempel på sådana avfallsslag. Genom materialåtervinning minskas behovet av jungfruliga råvaror.

Återanvändning innebär att produkten kan användas i sin ursprungliga form, gäller bland annat 33-cl glasläskflaskor med pant.

Det material som omfattas av producentansvar, så som förpackningar, tidningar och el-avfall, behandlas centralt på anläggningar som har handlats upp av producenterna.

2.5.2 Biologisk behandling

Det insamlade matavfallet omlastas på anläggningen i Måsalycke och skickas därefter till Sysav Biotechs anläggning i Malmö för utvinning av biogas och biogödsel. Matavfallet omvandlas till metangas och näringsämnen finns kvar i biogödselresten. Metangasen kan användas som fordonsbränsle och biogödseln är ett gödselmedel som kan ersätta konstgödning.

Det trädgårdsavfall som lämnas på återvinningscentralerna behandlas genom kompostering eller energiutvinning. Kompostering är en syrekrävande process där energin avgår genom värme och den färdiga komposten är ett bra jordförbättringsmedel.

2.5.3 Förbränning med energiutvinning

Förbränning med energiåtervinning lämpar sig för avfall som inte kan återvinnas på annat sätt, såsom restavfallet. Energiåtervinning tar vara på energin i avfallet, vilket ger fjärrvärme och el. Det brännbara avfallet som samlas in mellanlagras och lastas om vid anläggningen i, för att sedan skickas till Sysavs kraftvärmeverk i Malmö, där avfallet blir el och fjärrvärme. Under 2014 transporterades 7057 ton hushållsavfall till Sysavs anläggning i Malmö.

2.5.4 Deponering

Deponering är en behandlingsmetod för avfall som inte kan eller ska återvinnas, exempelvis inert material som kakel (som inte är brännbart) eller farligt avfall som riskerar att sprida farliga ämnen vid förbränning. Deponering innebär att avfallet förvaras på ett långsiktigt säkert sätt. Det är förbjudet att deponera brännbart eller organiskt avfall. Den deponi som Simrishamns och Tomelilla kommuner använde i Måsalycke avslutades 2008 och beräknas vara sluttäckt senast 2020. Allt avfall som transporteras till Måsalycke omlastas för vidare transport till någon av Sysavs anläggningar eller anvisad plats för återvinning. Vissa avfall återvinns på plats i Måsalycke. Sysav har aktiva deponier på Hedeskoga avfallsanläggning, Ystad och Spillepeng, Malmö.

2.5.5 Farligt avfall

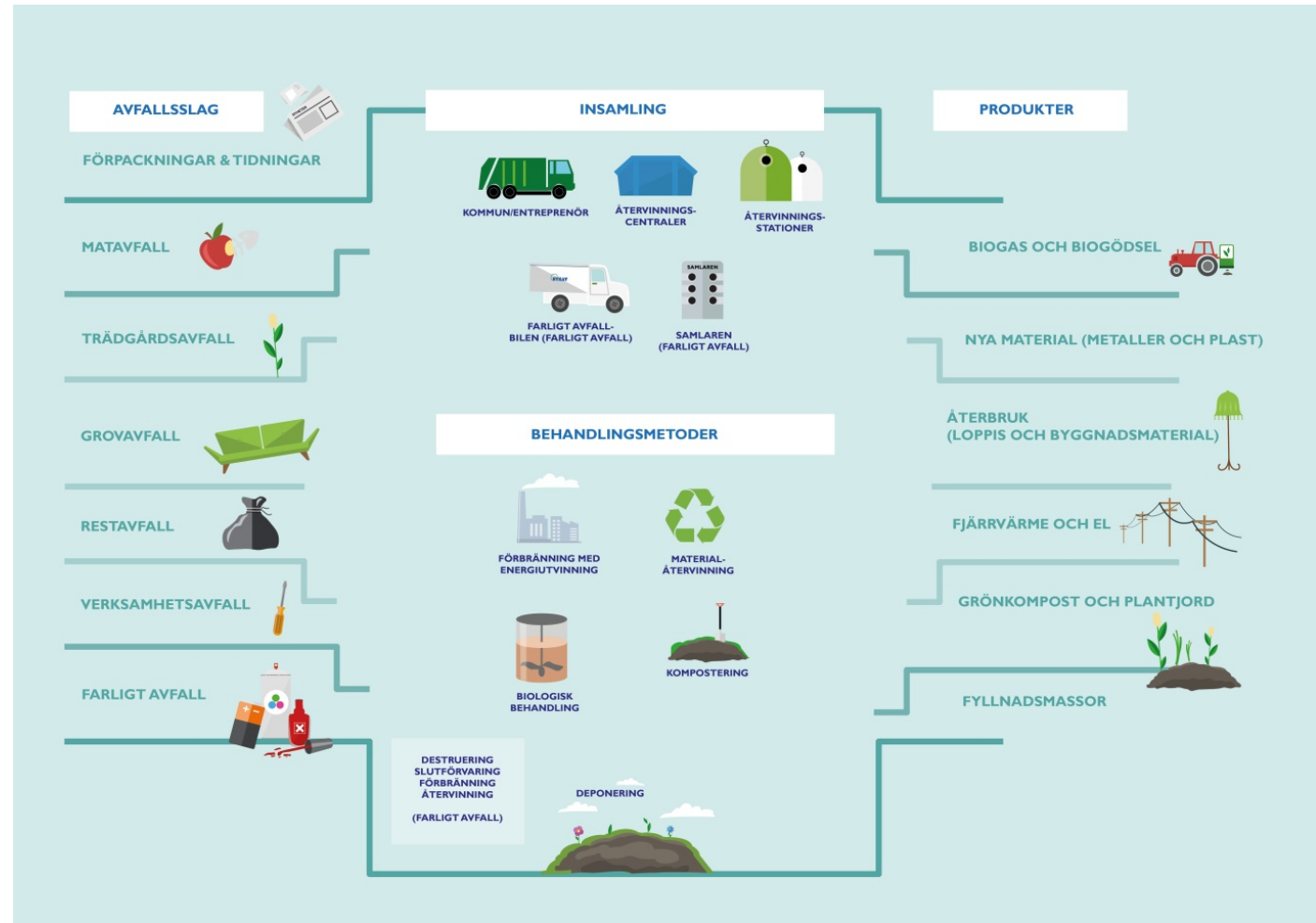
Farligt avfall kan behandlas med någon eller flera av behandlingsmetoderna ovan beroende på avfallets egenskaper. Farligt avfall i form av asbest deponeras på anläggningen i Spillepeng, Malmö, medan övrigt insamlat farligt avfall paketeras och skickas till extern särskild behandlingsanläggning.

2.6 KOMMUNIKATION MED KOMMUNINVÅNARNA

Ökrab har 2015 antagit en kommunikationsplan för att kunna ha maximal kontakt med de boende i de båda kommunerna. Årligen utförs undersökningar med hjälp av externa undersökningsföretag. I samband med fakturautskick får kunderna ett informationsblad med aktuell information om avfallshanteringen i området. Ökrab har även en hemsida där all aktuell information kommuniceras. Under 2015 kommer även en "Mina sidor" funktion att introduceras för att ytterligare förbättra kundernas möjlighet till att få aktuell information.

3 Översiktsbild över avfallshanteringen i Sysavregionen

Bilden beskriver avfallshanteringen i Sysavregionen. Avfall är resurser som måste återföras till samhället i form av material och energi. Varje avfallsslag behandlas efter sina specifika egenskaper för att kunna bli så bra produkter som möjligt, och farliga ämnen tas ur kretsloppet.

Figur 4 Avfallshanteringen i Sysavregionen.

4 Uppföljning tidigare avfallsplan

Simrishamns och Tomelilla kommuners tidigare avfallsplan antogs 2011 och hade en nulägesbeskrivning över 2010 samt mål att nå till 2015. Här följer en genomgång av huruvida målen har uppnåtts. Målen i avfallsplanen var strukturerade i inriktningsmål och delmål. Inriktningsmålen var övergripande mål för hela regionen och var gemensamma för Sysav och dess ägarkommuner. Delmålen angav en mer detaljerad och konkret nivå över vad Simrishamns och Tomelilla kommuner ville uppnå och genomföra för att bidra till inriktningsmålet.

Alla mål från avfallsplanen finns redovisade i kolumnen MÅL i tabellen nedan. I kolumnen UPPFÖLJNING är det noterat huruvida målet är uppfyllt eller inte (se teckenförklaring för använda symboler nedan). Kommentarer till bedömningen över huruvida målet är uppfyllt eller inte, inkl. vilka åtgärder som har genomförts och/eller måltal som har uppnåtts, beskrivs i kolumnen GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER.

Många mål är inte direkt mätbara och inte helt enkla att följa upp. Det är oftast inte självklart om målet är uppfyllt eller inte, det handlar om en bedömning. Att ha genomfört åtgärder i linje med målet har här ansetts vara ett sätt att ha uppfyllt målet.

Uppföljningen baseras på uppgifter över vad som är gjort/uppnått till och med år 2013. De åtgärder som har genomförts och mål som har nåtts under 2014 har inte kunnat inkluderas i uppföljningen då information saknats. Simrishamns och Tomelilla kommuner har fram till 2014 uppfyllt eller delvis uppfyllt fyra delmål, medan sex delmål ej är uppfyllda.

- Målet är uppfyllt
- Målet är delvis uppfyllt
- Målet är inte uppfyllt
- Uppgift saknas

MÅL OCH ÅTGÄRDER I AVFALLSPLANEN	UPPFÖLJNING	GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER
Inriktningsmål 1: Verka för avfallsminimering		
Delmål 1: Kommunen ska i sina informationsinsatser gällande avfall informera om konsumtionens betydelse för avfallsproduktionen och om vilka möjligheter till avfallsminimering och återanvändning som finns i kommunen.		Genomförda åtgärder nedan anses uppfylla målet. <u>Genomförda åtgärder 2012:</u> Lansering av en ny hemsida. <u>Genomförda åtgärder 2013:</u> Informationsblad rörande avfallshanteringen har bifogats renhållningsfakturan. Lansering av en ny hemsida där informationen kring sortering och återvinning förbättrats.
Delmål 2: Beakta avfallsminimering vid inköp och upphandling samt arbeta aktivt med att öka kunskapen kring detta		Inga åtgärder är genomförda.
Delmål 3: Minska mängden mat som kasseras vid kommunens egna storkök och restauranger genom att öka medvetenheten och kunskapen		Kostchefer och personal har genomgått utbildning hos Sysav.

Inriktningsmål 2: Verka för ett miljöriktigt omhändertagande av farligt avfall

Delmål: Andelen farligt avfall i restavfallet ska kontinuerligt minska genom förbättrade insamlingssystem och genom att upprätthålla en hög kunskap om farligt avfall hos hushåll samt verksamheter i kommunen

Genomförda åtgärder nedan anses delvis uppfylla målet.

Genomförda åtgärder 2011:

Hämtning av farligt avfall via en ambulerande miljöbil infördes, vilken besökte 6 platser i kommunerna i september.

En arbetsgrupp har utrett möjligheterna att införa samlare för elavfall vid butiker i Sysavs kommuner. Kontakt togs med Elkretsen.

Genomförda åtgärder 2012:

Utredning av möjligheten till att lämna mindre elavfall vid stormarknader och andra lämpliga butiker.

Genomförda åtgärder 2013:

Samlare för insamling av farligt avfall och mindre elavfall har utplacerats vid ICA butiker i Brösarp, Tomelilla, Borrby, Gärsnäs och Hammenhög.

Inriktningsmål 3: Öka återanvändningen av varor och produkter

Delmål: Återanvändningen av varor och produkter ska öka inom kommunen

Inga åtgärder är genomförda.

Inriktningsmål 4: Maximera återvinning av material och energi

<p>Delmål 1: Kommunen ska stödja en ökad insamling av tidningar och förpackningar, mängden förpacknings- och tidningsavfall i hushållsavfallet ska därmed minska</p>		<p>Genomförda åtgärder nedan anses delvis uppfylla målet.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2011:</u></p> <p>I samband med införande av sortering av matavfall har broschyrer och annan information lämnats rörande sortering av förpackningar och tidningar till berörda hushåll.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2012:</u></p> <p>I samband med fakturautskick samt vid införande av sortering av matavfall har kunderna fått informationsmaterial rörande sortering av avfall.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2013:</u></p> <p>En arbetsgrupp tillsattes och utredde vilket insamlingssystem som Ökrab rekommenderas att använda fr.o.m. 2017 när nästa entreprenadkontrakt för insamling av hushållsavfall börjar. Beslut gällande insamlingssystem tas under 2014.</p>
<p>Delmål 2: I kommunens fysiska planering ska det finnas väl underbyggda förslag på platser för återvinningsstationer, återvinningscentraler och andra anläggningar för avfallshantering (exempelvis miljöhus och gemensamma avfallslösningar)</p>		<p>Inga åtgärder är genomförda.</p>
<p>Delmål 3: Minst 35 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker ska återvinnas genom biologisk</p>		<p>Åtgärderna nedan har genomförts.</p>

<p>behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling</p>		<p><u>Genomförda åtgärder 2011:</u> Sortering av matavfall infördes hos 5000 villahushåll.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2012:</u> Utsortering av matavfall infördes hos ytterligare ca 4000 hushåll.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2013:</u> Planen för matavfallssortering har fullföljts och kärl har delats ut för matavfallssortering även till de återstående kunderna i tätorterna i båda kommunerna.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2014:</u> Under 2014 samlades 64 % av matavfallet in i Simrishamn och i Tomelilla samlades 45% av matavfallet in.</p>
<p>Delmål 4: Minst 60 procent av fosforföreningarna i avlopp återförs till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark</p>		<p>I Tomelilla kommun beräknas den årliga fosforåterföringen till 90-95 %.</p> <p>I Simrishamns kommun klaras inte målet.</p>
<p>Inriktningsmål 5: Verka för effektiva och klimatriktiga avfallstransporter</p>		
<p>Delmål: Insamling och transporter av avfall ska planeras med avseende på minimerad miljö- och klimatpåverkan.</p>		<p>Genomförd åtgärd nedan anses delvis uppfylla målet.</p> <p><u>Genomförda åtgärder 2013:</u> De första tankstationerna för gas invigdes i båda kommunerna.</p>

5 Omvärldens krav och regelverk

5.1 LAGSTIFTNING PÅ EU-NIVÅ

Avfallsområdet regleras och vägleds av lagar, planer, mål och strategier på EU-nivå samt nationell, regional och lokal nivå. EU anger ramarna för den europeiska avfallslagstiftningen, riksdagen beslutar utifrån dessa ramar om den svenska avfallshanteringen. Därtill tas miljömål fram på såväl nationell som regional och kommunal nivå. I detta avsnitt beskrivs översiktligt den lagstiftning och de miljömål som berör avfallshandling generellt i Sverige och specifikt för kommunen.

EU utformar direktiv och förordningar som ska införas i medlemsländernas nationella lagstiftning. Sveriges avfallshandling styrs därmed till stora delar av EU-gemensam lagstiftning. EU-regleringen om avfall finns i avfallsdirektivet från 2008 (2008/98/EG). Direktivet anger en avfallshierarki om vilken prioriteringsordning som ska gälla för avfall i medlemsländernas lagstiftning. Det är ett ramdirektiv, vilket innebär att det är möjligt att anta specialdirektiv.

Avfallshierarkin innebär att största prioritet är att förebygga att avfall uppkommer. Att minska avfallsmängderna är något som hela Europa eftersträvar. Det avfall som ändå uppkommer ska utifrån avfallshierarkin i första hand återanvändas, i andra hand materialåtervinnas, i tredje hand återvinnas t.ex. genom utvinnande av energi och endast i sista hand bortskaffas (deponeras). Ordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt och ekonomiskt rimligt. Avfallshierarkin inkluderades i den svenska avfallsförordningen 2011.

Figur 5 Avfallshierarkin, eller avfallstrappan, visar prioritetsordningen för hur avfall ska hanteras och behandlas för att ge minsta möjliga miljöpåverkan. Det bästa avfallet är det som inte alls uppstår, medan deponering är det miljömässigt sämsta alternativet. Bild från sysav.se.

Enligt EU-direktivet ska alla medlemsländer också ha en nationell avfallsplan och ett program för förebyggande av avfall.

5.1.1 Förslag till förändringar av avfallsdirektivet

Under 2014 har EU-kommissionen godkänt ett förslag till nya mål i Program för ett avfallsfritt Europa. Förslaget ska behandlas av ministerrådet och EU-parlamentet innan det kan träda i kraft och tidplanen för detta är i nuläget oviss. Programmet innehåller kraftigt höjda målnivåer för insamling och behandling av avfall högre upp i avfallshierarkin. Bland annat föreslås:

- Öka återanvändningen och återvinningen av kommunalt avfall till minst 70% till 2030
- Öka återvinningsnivån för förpackningsavfall till 80% senast 2030, med etappmål på 60% senast 2020 och 70% senast 2025, inklusive mål för specifika material.
- Förbjuda deponering av återvinningsbar plast, metall, glas, papper och kartong samt biologiskt nedbrytbart avfall senast 2025, samtidigt som medlemsstaterna bör sträva efter att så gott som helt avskaffa deponering senast 2030.
- Medlemsstaterna ska utarbeta nationella strategier för förebyggande av livsmedelssvinn och arbeta för att minska detta med minst 30% senast 2025 inom framställning, detaljhandel/distribution, livsmedelstjänster/hotellsektorn och hushåll.
- Deponeringsförbud 2030 för allt återvinningsavfall
- Max 30% energiåtervinning av avfall som inte kan eller bör återvinnas på annat sätt.

För förpackningsavfall föreslås ett mål om 80% återvinning och förberedelse för återanvändning till 2030. Det finns dessutom förslag till materialspecifika återvinningsmål:

- 90% för pappers- och kartongavfall till 2025
- 60% för plastavfall till 2025
- 80% för träavfall till 2030
- 90% för järn, aluminium och glas till 2030

Ett annat aktuellt ämne som uppmärksammas är återanvändningen av fosfor. Detta föreslås ske genom att främja innovation, förbättra marknadsvillkoren och integrera dess hållbara användning i EU:s lagstiftning om gödselmedel, livsmedel, vatten och avfall. Marin nedskräpning är ytterligare ett område som behandlas i programmet.

5.2 SVENSK LAGSTIFTNING

På nationell nivå finns såväl styrande lagstiftning och förordningar som föreskrifter, miljömål, planer, strategier och program inom avfallsområdet. Avfallshanteringen i Sverige är styrd av olika lagkrav. De lagar som styr den kommunala avfallshanteringen och hanteringen av hushållsavfall är framför allt Miljöbalken med tillhörande förordningar. Avfallsområdet är dock omfattande, det berörs av och berör olika delar av samhället och därmed även flera olika lagområden. Förutom Miljöbalken (MB 1998:808), Avfallsförordningen (SFS 2001:1063) och flertalet förordningar om producentansvar är annan anknytande lagstiftning i sammanhanget t.ex. Plan- och bygglagen och Arbetsmiljölagen. Några av de lagar och förordningar som är relevanta för avfallsområdet beskrivs översiktligt nedan.

5.2.1 Miljöbalken (1998:808)

Redan i Miljöbalkens 1 kap 1 § pekas avfallshanteringens viktiga roll ut. "Miljöbalken ska tillämpas så att återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås." Denna portalparagraf lägger grunden för att tillämpa EU:s avfallshierarki. I Miljöbalkens 2 kap redovisas allmänna hänsynsregler som ska följas. "Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna till återanvändning och återvinning. I första hand ska förnybara energikällor användas." I Miljöbalkens 9 kap finns regler som berör avfallshantering om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Miljöbalkens 15 kap berör avfall, dess hantering och ansvarsfördelning. Här fastställs t.ex. den kommunala renhållningsskyldigheten, vilken innebär att varje kommun är skyldig att se till att hushållsavfall transporteras till en behandlingsanläggning samt att det återvinns eller bortskaffas. Här framkommer också att varje kommun ska ha en renhållningsordning inkluderat en avfallsplan.

5.2.2 Avfallsförordningen (2011:927)

Avfallsförordningen innehåller bestämmelser om avfall och avfallets hantering. I Avfallsförordningen regleras bl.a. att varje kommun ska besluta om en renhållningsordning enligt Miljöbalken 15 kap. Här bemyndigas kommunen att fatta beslut om föreskrifter gällande avfallshantering. I denna förordning finns även regler om tillstånd för transporter av avfall. Enligt avfallsförordningen ska vissa avfallslag sorteras ut och hanteras separat, såväl farligt avfall som förpackningar, returpapper och elektriska och elektroniska produkter.

5.2.3 Förordningar om producentansvar

För vissa avfallstyper gäller så kallat producentansvar, vilket innebär att producenten ska se till att det finns ett lämpligt insamlingssystem för det aktuella avfallet samt se till att avfallet transporteras bort och materialåtervinns eller tas om hand på ett miljömässigt godtagbart sätt. De ska också informera om den sortering och insamling som gäller, ett ansvar som också ligger på kommunen. Hushåll och andra förbrukare av produkten ansvarar för att avfallet lämnas in till det system som producenterna tillhandahåller. Syftet med producentansvaret är att stimulera till att de produkter som tillverkas förbrukar minsta möjliga mängd naturresurser, är lätta att återvinna och att de inte innehåller miljöfarliga ämnen. Här nedan följer en beskrivning av de avfallstyper som råder under förordningar om producentansvar.

Returpapper (2014:1074)

Syftet med förordningen är att producenterna (de som tillverkar, trycker och/eller importerar tidningar/tidningspapper) ska se till att de tidningar som konsumeras i Sverige samlas in som returpapper och materialåtervinns eller tas om hand på annat miljömässigt godtagbart sätt. Som returpapper räknas exempelvis tidningar, tidsskrifter och direktreklam. Målet är att materialåtervinningsgraden före den 1 januari 2020 ska vara minst 75 procent och därefter minst 90 procent. Insamlingssystemet ska ha tillstånd, vilket dock inte krävs om det är kommunen som samlar in returpappret eller om returpappret har uppkommit i yrkesmässig verksamhet. Om en kommun samlar in returpapper ska returpappret lämnas till ett insamlingssystem som har tillstånd. Det är Naturvårdsverket som prövar frågan om tillstånd. Kommunen får begära ersättning för att lämna returpappret endast om det mellan kommunen och den som driver insamlingssystemet finns en överenskommelse om sådan ersättning.

Förpackningar (2014:1073)

Syftet med förordningen är att förpackningar ska framställas så att deras volym och vikt begränsas och att producenterna ska ta ansvar för förpackningarna när de blir avfall. Producenterna ska anordna system för insamling av allt förpackningsavfall som uppkommer och ta om hand förpackningsavfallet. Insamlingssystemet kräver tillstånd, vilket dock inte krävs om det är kommunen som samlar in förpackningsavfall eller om förpackningsavfallet har uppkommit i yrkesmässig verksamhet. Frågor om tillstånd prövas av Naturvårdsverket. I tabellen nedan visas de uppsatta återvinningsmålen.

Tabell 7 Återvinningsmål för förpackningsavfall.

Förpackningstyp	Återvinningsmål i viktprocent
Allt förpackningsavfall	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 55 procent och därefter minst 65 procent
Papper, Kartong, Wellpapp, Papp	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 65 procent och därefter minst 85 procent.
Plast (ej dryckesförpackning)	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 30 procent och därefter minst 50 procent.
Polymera material (dryckesförpackning)	Minst 90 % materialutnyttjandegrad
Glas	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 70 procent och därefter minst 90 procent.
Metall (ej dryckesförpackning)	Före den 1 januari 2020 ska materialutnyttjandegraden vara minst 70 procent och därefter minst 85 procent.
Metall (dryckesförpackning)	Minst 90 % materialutnyttjandegrad
Trä	Minst 15 % materialutnyttjandegrad
Övriga material	Minst 15 % materialutnyttjandegrad

Kommunen har informationsansvar gentemot hushållen. Informationen ska upplysa om syftet med insamlingen, invånarnas skyldighet, insamlingssystem samt återvinningsresultat som sorteringen bidrar till.

Elutrustning (2014:1075)

Med elutrustning avses produkter som är beroende av elektrisk ström eller elektromagnetiska fält. Producent är det företag som för in och sätter elektriska och elektroniska produkter på den svenska marknaden. Förordningen omfattar elutrustning som ingår i någon av följande kategorier:

1. stora hushållsapparater,
2. små hushållsapparater,
3. it- och telekommunikationsutrustning,
4. ljudutrustning, bildutrustning och solcellspaneler,
5. belysningsutrustning,

6. elektriska och elektroniska verktyg,
7. leksaker samt sport- och fritidsutrustning,
8. medicintekniska produkter,
9. övervaknings- och kontrollinstrument, eller
10. automater.

Insamlingsmålen är olika för de olika kategorierna, vilket redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 8 Insamlingsmål för olika kategorier av elutrustning.

1. stora hushållsapparater	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 80 procent återvinnas och minst 75 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska 85 procent återvinnas och minst 80 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
2. små hushållsapparater	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
3. it- och telekommunikationsutrustning	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 65 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 80 procent återvinnas och minst 70 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
4. ljudutrustning, bildutrustning och solcellspaneler	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 65 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 80 procent återvinnas och minst 70 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
5. belysningsutrustning	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
6. elektriska och elektroniska verktyg	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
7. leksaker samt sport- och fritidsutrustning	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.

8. medicintekniska produkter	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
9. övervaknings- och kontrollinstrument	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 70 procent återvinnas och minst 50 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska minst 75 procent återvinnas och minst 55 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.
10. automater	1. före den 15 augusti 2015 ska minst 80 procent återvinnas och minst 75 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas, och 2. från och med den 15 augusti 2015 ska 85 procent återvinnas och minst 80 procent förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas.

Enligt förordningen ska producenter av elutrustning utforma produkterna så att batterier lätt kan avlägsnas. Den som säljer elutrustning ska se till att någon som har tillstånd att driva ett insamlingssystem har åtagit sig att ta hand om utrustningen när den blir avfall och den andel av historiskt konsumentavfall som uppkommer i Sverige som motsvarar producentens andel av marknaden för konsumentelutrustning i Sverige. Den som tar emot elavfall ska ge god service till den som lämnar ifrån sig avfallet, underlätta för den som lämnar ifrån sig avfallet att kunna sortera ut det från annat avfall, främja att avfallet kan förberedas för att återanvändas, se till att avfallet samlas in på ett sådant sätt att den som hanterar avfallet inte utsätts för hälso- eller säkerhetsrisker och se till att avfallet behandlas på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

Glödlampor och vissa belysningsarmaturer (2000:208)

Denna förordning reglerar producenternas skyldighet att ta hand om avfall som utgör sådana elektriska och elektroniska produkter i form av glödlampor eller belysningsarmaturer som tillverkats för att användas i hushåll. Producenten ska utan ersättning ta emot produktavfall samt se till att produktavfallet återanvänds, återvinns eller på annat sätt hanteras på ett godtagbart sätt ur miljösynpunkt.

Bilar (2007:185)

Syftet med förordningen är att bilar ska utformas och framställas på ett sådant sätt att uppkomsten av avfall förebyggs. Vad gäller det avfall som ändå uppkommer av uttjänta bilar har producenten dels ansvarar för att tillhandahålla ett system för mottagning av detta avfall och dels ansvarar för att avfallet återvinns eller att komponenter återanvänds. Producenten ska se till att minst 85 viktprocent av bilen återanvänds eller återvinns. År 2015 höjs detta till 95 %.

Däck (1994:1236)

I denna förordning regleras producenternas ansvar att på ett miljömässigt godtagbart sätt ta hand om däck som har tjänat ut. Med däck avses däck från personbilar, lastbilar, bussar, motorcyklar, traktorer, terrängfordon, motorredskap, släpfordon och efterfordon.

Batterier (2008:834)

Förordningen syftar till att batterier ska utformas och framställas på ett sådant sätt att uppkomsten av avfall förebyggs. Producenten ansvarar för att tillhandahålla system för insamling av det avfall som ändå uppkommer och att målen för insamling nås, d.v.s. att 95 % av det totala antalet sålda bil- och industribatterier samlas in (såväl innehållandes bly som inte) samt att 75 % av det totala antalet sålda övriga batterier samlas in.

Producenten ansvarar också för att avfallet omhändertas och återvinns enligt uppsatta mål: 98 % av batterier innehållandes kvicksilver ska omhändertas särskilt, 65 viktprocent av batterier innehållandes bly ska återvinnas med högsta möjliga återvinningsgrad av blyinnehållet, 75 viktprocent av batterier innehållandes nickelkadmiium ska återvinnas med högsta möjliga återvinningsgrad av kadmiuminnehållet och 50 viktprocent av övriga batterityper ska återvinnas.

Läkemedel (2009:1031)

I denna förordning regleras att producenten, den som bedriver detaljhandel med läkemedel, ska ta hand om avfall som utgörs av läkemedel som uppkommit i hushåll och som lämnas av allmänheten till producenten. Producenten är skyldig att ta emot avfallet på de försäljningsställen som omfattas av producentens verksamhet. Detta innebär att alla apotek som lämnar ut receptbelagda läkemedel är skyldiga att ta emot gamla läkemedel som inte är farligt avfall.

Vissa radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor (2007:193)

Förordningen reglerar att producenterna ansvarar för de radioaktiva produkter som sätts på marknaden. Radioaktiva produkter ska vara märkta så att de kan hanteras på rätt sätt efter användandet. Producenten är skyldig att ta emot uttjänta produkter i samband med försäljning av motsvarande varor. Dessutom är producenterna skyldiga att se till att det finns ett insamlingssystem för avfallet.

5.2.4 Annan avfallsrelaterad lagstiftning

Plan- och bygglagen (2010:900)

Plan- och bygglagen innehåller bestämmelser om planläggning av mark och vatten samt byggande. Bestämmelserna syftar till att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. Det är kommunerna som planlägger användningen av mark och vatten.

Enligt Plan- och bygglagen ska varje kommun upprätta en översiktsplan som anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön i kommunen och som fungerar som vägledning i beslut om mark- och vattenanvändning samt byggande. Användningen av mark- och vattenområden regleras vidare med detaljplaner eller områdesbestämmelser. Lagen reglerar också bl.a. tillstånd för bygg- och rivningslov.

Av lagen framgår att bebyggelse vid planläggning och i ärenden om bygglov ska lokaliseras till mark som är lämplig med hänsyn till bl.a. möjligheterna att ordna avfallshantering och hantera avfall. God och rationell avfallshantering pekas ut som ett viktigt allmänt intresse.

Boverket menar att avfallshanteringen bör uppmärksammas i ett tidigt stadium i den fysiska planeringen. Att ha med avfallshanteringen i den fysiska planeringsprocessen är betydelsefullt, något som det dock i stor grad saknas erfarenhet och vägledning kring.

Boverkets byggregler (BFS 2011:6, BBR 18)

Boverkets byggregler innehåller både föreskrifter och allmänna råd. Förutsättningar för avfallshantering berörs i kapitel 3:422. Där framgår det att det "i eller i anslutning till en byggnad ska finnas utrymmen eller anordningar för hantering av avfall som kan nyttjas av alla brukare av byggnaden". Utrymmena ska utformas så att återvinning av avfallet är möjlig. I det allmänna rådet till denna formulering står det:

"Hushållsavfall som av hygieniska skäl behöver lämnas ofta, som t.ex. matavfall, bör kunna lämnas så nära bostaden som möjligt. Avståndet mellan byggnadens entréer och utrymmen eller anordningar för avfall bör inte överstiga 50 meter för flerbostadshus. Av avsnitt 3:1 framgår att avfallsutrymmen och avfallsanordningar ska vara tillgängliga och användbara."

Föreskriften reglerar också att avfallsutrymmen och andra avfallsanordningar bland annat ska anpassas till hämtningsfrekvens, avfallsmängder och till lokala regler för hur avfall ska sorteras, förvaras och hämtas. Det allmänna rådet förtydligar detta genom att hänvisa till kommunens renhållningsordning. Av BBR 3:423 framgår att det i bostadslägenheter ska finnas plats för källsortering av avfall.

Arbetsmiljölagen (1977:1160)

Arbetsmiljölagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att uppnå en god arbetsmiljö. Det är en ramlag, vilket innebär att den bara i stora drag beskriver de krav som ställs på arbetsmiljön och vilket ansvar arbetsgivaren har. Lagen kompletteras med detaljerade regler utfärdade av regeringen och Arbetsmiljöverket.

Arbetsmiljöfrågor är en ständigt central aspekt i insamlingen och behandlingen av avfall. I planeringen av ny bebyggelse eller vid förändring av befintlig bebyggelse gäller det att vara framsynt för att förekomma situationer som kan orsaka arbetsmiljöproblem. På senare år har man på en del platser tvingats förändra avfallsinsamlingen i befintliga områden för att avfallstransporterna har ansetts för riskfyllda, till exempel på grund av backning.

5.2.5 Kommande förändringar i nationell lagstiftning

Frågan om hur ansvaret för insamling av såväl hushållsavfall som förpackningar och returpapper ska fördelas mellan kommunerna och producenterna är ständigt aktuell. Under de senaste åren har en avfallsutredning på uppdrag av Regeringen gjorts och olika förslag har presenterats över tid, utan att få något enhetligt gehör. Under 2014 har en arbetsgrupp under miljöministerns ledning fått i uppdrag att ta fram ett nytt förslag. I augusti 2014 antogs nya förordningar för producentansvar (som har beskrivits i föregående kapitel), där ansvaret för insamling av förpackningar och returpapper finns kvar hos producenterna med krav på att de ska ingå i ett tillståndspliktigt insamlingssystem. Efter dessa förordningars antagande har Sverige fått en ny regering. I Stefan Löfvens regeringsförklaring den 3 oktober 2014 sa han att "Avfallet behöver minska och återvinningen öka. Ansvaret för insamlingen läggs därför hos kommunerna.". Det är med andra ord svårt att veta var ansvaret för insamlingen av förpackningar och tidningar kommer att ligga på längre sikt.

5.3 NATIONELLA MÅL OCH PROGRAM

5.3.1 Nationella miljömål

Det övergripande målet för Sveriges miljöpolitik är att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta på ett sätt som inte orsakat ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Till grund för miljöarbetet finns 16 nationella miljömål, som olika myndigheter ansvarar för.

De 16 miljömålen:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Miljömålen har använts som riktmärken i det svenska miljöarbetet sedan 1999. Avfallshanteringen är en del av målet *God bebyggd miljö*, men åtgärder inom avfallsområdet påverkar även möjligheterna att nå miljömålen för *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning*, *Giftfri miljö* och *Ingen övergödning*.

Tidigare fanns delmål kopplade till miljömålen. Dessa ersattes 2012 av 13 etappmål inom fem prioriterade områden: biologisk mångfald, luftföroreningar, farliga ämnen, begränsad miljöpåverkan och avfall. För Avfallsområdet finns två etappmål för att öka resurshushållningen.

Etappmål 1: Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan

Insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar. Detta genom att minst 50 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tar tillvara. Minst 40 % ska behandlas så att även energi tar tillvara. Etappmålet ska vara uppnått år 2018.

Etappmål 2: Ökad resurshushållning i byggsektorn

Insatser ska vidtas så att minst 70 viktprocent av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall förbereds för återanvändning, materialåtervinning eller annat materialutnyttjande. Etappmålet ska vara uppnått år 2020.

Nya förslag till etappmål på remiss under 2014

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet 2013 ett vidare uppdrag från regeringen om att ta fram förslag till nya etappmål som rör avfallsområdet, uppdraget redovisades i december 2013 i rapporten "Nya etappmål". Förslaget var ute på remiss fram till 30 juni 2014. Till varje etappmål finns en redovisning av åtgärder, styrmedel och uppföljning samt en samhällsekonomisk analys.

De fem föreslagna nya etappmålen är:

1. Ökad förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av avfall

- År 2020 tas materialet i avfallet från hushåll och verksamheter till vara så långt som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.
 - Minst 60 procent av avfallet från hushåll och motsvarande avfall från verksamheter förbereds för återanvändning eller materialåtervinns.
 - Det är enkelt för hushåll och verksamheter att lämna produkter till återanvändning och avfall till förberedelse för återanvändning.
 - Landsting och branscher med en betydande potential att bättre ta vara på materialet i avfallet har tagit fram branschspecifika avfallsmål.

För att uppnå etappmålet föreslås följande åtgärder:

- Möjlighet att lämna produkter och avfall till återanvändning
- Lättillgängliga insamlingssystem för tidningar och förpackningar
- Möjlighet att lämna grovavfall av plast till materialåtervinning
- Insamling i materialströmmar
- Ökad insamling av förpackningar och tidningar från verksamheter

2. Minskat matavfall

- Matavfallet ska till år 2020 minska med minst 20 %, jämfört med år 2010, sammantaget för hela livsmedelskedjan utom primärproduktionen. Inom primärproduktionen ska det finnas en handlingsplan för minskat produktionssvinn senast 2016.

För att uppnå etappmålet föreslås många olika typer av åtgärder riktade mot hushåll, storkök och restaurang, butiker och grossister samt livsmedelsindustrin.

3. Textil och textilavfall

- År 2020 är kretsloppen för textilier så långt som möjligt resurseffektiva och fria från farliga ämnen.
 - Senast år 2018 finns lättillgängliga insamlingssystem som säkrar att textilier i första hand återanvänds.
 - År 2020 återanvänds 40 % av de textilier som satts på marknaden.
 - År 2020 materialåtervinns 25 % av de textilier som satts på marknaden, i första hand till nya textilier.
 - Senast 2020 underlättas kretsloppet för textilier av att särskilt farliga ämnen och andra ämnen med oönskade egenskaper inte förekommer i nyproducerade textilier.

Föreslagna åtgärder för uppfyllelse av detta etappmål är:

- Lättillgängliga insamlingssystem
- Utbildning för att uppnå ändrat konsumentbeteende
- Utbildning av designers och inköpare
- Uthyrning och bytesmarknad

- Pantsystem
- Teknisk utveckling
- Insamling till befintlig återanvändning och återvinning (ÅVC)
- Reparationsverkstäder för textilier.

4. Efterbehandling av förorenade områden

Etappmålet för efterbehandling av förorenade områden innebär att:

- Minst 25 % av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade år 2025.
- Minst 15 % av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade år 2025.
- Användningen av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massorna, har ökat år 2020.

För att uppnå etappmålet föreslås åtgärder inom följande områden:

- Tillsynsdriven och frivillig efterbehandling
- Statligt anslag för efterbehandling
- Teknikutveckling och tillämpning av befintlig alternativ teknik
- Information som underlag för prioritering och planering

5. Minskad exponering för kadmium via livsmedel

Senast år 2018 är styrmedel beslutade som minskar befolkningens exponering för kadmium via livsmedel.

Åtgärder för att uppnå etappmålet inriktas mot följande områden:

- gödselfraktioner/växtnäring
- kadmiumhalten i åkermark
- minska kadmiumhalten i svenska grödor/livsmedel
- exponering

Det finns också förslag till etappmål inom andra områden som berör avfallsområdet. Ett exempel på detta är hållbar återföring av fosfor. I Naturvårdsverkets förslag från 2013 finns följande förslag till etappmål för fosfor:

- Senast år 2018 kommer minst 40 procent av fosfor i avlopp tas tillvara och återföras som växtnäring till åkermark utan att detta medför en exponering för föroreningar som riskerar att vara skadlig för människor eller miljö.

Ytterligare ett område som nyligen har aktualiserats är marin nedskräpning. Havs- och vattenmyndigheten har tagit fram ett förslag till åtgärdsprogram där "kommunerna föreslås identifiera och belysa hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp samt sätta upp målsättningar för ett sådant arbete".

5.3.2 Nationell avfallsplan

Sveriges nationella avfallsplan "Från avfallsplanering till resurshushållning – Sveriges avfallsplan 2012-2017" togs fram av Naturvårdsverket 2012. Planen ska fungera som ett komplement till Miljöbalken och annan avfallslagstiftning samt bidra till att nå relevanta miljömål. Planen innehåller exempel på vad som behöver göras för att nå ett mer resurseffektivt samhälle med utgångspunkt i de nationella miljömålen och EU:s avfallshierarki. Den nya avfallsplanen trycker mer än tidigare på behovet av att minska avfallens mängd och farlighet genom att förebygga avfallens uppkomst. Förebyggande arbete ges högsta prioritet. Siktet är inställt på att komma tillrätta med problem som matsvinn, otillräcklig utsortering av byggmaterial, läckage av farliga ämnen från skrotade bilar samt illegal export av avfall.

Avfallsplanen pekar ut fem prioriterade områden där det bedöms finnas ett extra stort behov av åtgärder. Dessa områden är:

- Avfall i bygg- och anläggningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling
- Illegal export av avfall till andra länder

För områdena *Hushållens avfall* och *Resurshushållning i livsmedelskedjan* framhålls ett antal särskilt viktiga underkategorier:

Hushållens avfall:

- Återanvändning
- Textilier
- Materialåtervinning och insamling
- Elavfall och batterier
- Nedskräpning

Resurshushållning i livsmedelskedjan:

- Minskat matavfall
- Återvinning av växtnäring och energi från matavfall
- Återvinning av näring ur avlopp

Av den nationella avfallsplanen framgår att det krävs samarbete mellan en rad aktörer för att nå de mål som satts upp och planen innehåller också en åtgärdslista där olika aktörer (kommuner, myndigheter, näringslivet och forskarsamhället) pekas ut som ansvariga för olika typer av insatser.

5.3.3 Nationellt program för att förebygga avfall

Enligt EU:s avfallsdirektiv (2008/98/EG) ska alla medlemsländer ha ett avfallsförebyggande program. I december 2013 publicerades Sveriges avfallsförebyggande program " *Tillsammans vinner vi på ett giftfritt och resurseffektivt samhälle – Sveriges program för förebyggande avfall 2014-2017*", som tagits fram av Naturvårdsverket. I programmet finns 8 mål och 167 åtgärder för arbetet med att förebygga avfall. Dessa utgår från fyra fokusområden:

- Mat
- Textil
- Elektronik
- Byggnader och rivning

Fokusområdena är valda baserat på att dessa avfallslag orsakar stora samlade utsläpp av växthusgaser från utvinning, produktion och avfallshantering. Målen i programmet för förebyggande avfall kompletterar de nationella miljömålen etappmål och ska bidra till att de svenska miljömålen uppfylls. Naturvårdsverket ska följa upp och ta fram ett nytt program för förebyggande avfall senast år 2018.

5.4 REGIONALA MÅL OCH PROGRAM

5.4.1 Länsstyrelsen i Skåne läns miljömål

Skånska åtgärder för miljömålen är det regionala åtgärdsprogrammet för att nå miljökvalitetsmålen i Skåne län och ett hållbart Skåne. I programmet redovisas sammanlagt 76 åtgärder varav 15 anses vara särskilt strategiskt viktiga. Dessa samlas under de fem största utmaningarna för miljöarbetet i länet, varav nummer 1 och 5 är särskilt relevanta ur ett avfallsperspektiv:

1. Hållbara transporter i Skåne

- Ökad andel kollektivtrafikresande
- Stärkt kollektivtrafik genom utvecklad översiktsplanering
- Ökad andel fossilbränslefri uppvärmning, el och transporter

2. Hänsyn till Skånes hav, sjöar och vattendrag

- Hänsyn till klimatförändringar i fysisk planering
- Minskat näringsläckage och utsläpp av miljögifter till vatten

3. Hushållning med Skånes mark- och vattenresurser

- Begränsad exploatering av åkermark
- Framtagande av vatten- och avloppsvattenplaner
- Skydd av kommunala och större privata dricksvattentäkter

4. Skydd av Skånes natur- och kulturvärden

- Skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer
- Värdestrukturer och landskapsperspektiv i fokus
- Kompensationsåtgärder för att ersätta förlorade natur- och kulturvärden
- Säkerställande av tillgången till allemansrättslig mark

5. Hållbar konsumtion i Skåne

- Miljö- och sociala krav i offentlig upphandling
- Information för en giftfri vardag
- Minskning av avfallsmängden

5.4.2 Region Skånes miljömål

I miljöstrategiskt program för Region Skåne finns sju prioriterade insatsområden:

- Hållbara transporter i Skåne
- Attraktiva och välbesökta natur- och rekreationsområden i Skåne
- Friskt och livskraftigt hav och vatten i Skåne
- Hållbar stadsutveckling i Skåne
- Hållbart och produktivt jord- och skogsbruk inklusive livsmedelssektor i Skåne
- Hållbart energisystem i Skåne
- Klimatneutralt Skåne

Avfallsområdet berör flera av dessa insatsområden.

5.5 SIMRISHAMNS OCH TOMELILLA KOMMUNERS LOKALA MÅL OCH PROGRAM

På kommunal nivå finns, utöver renhållningsordningens avfallsplan och föreskrifter, andra lokala mål och program med anknytning till miljö- och avfallsfrågor så som lokala miljömål och kommunens översiktsplan.

5.5.1 Simrishamns kommuns lokala åtgärdsprogram för miljömål 2015-2010

Simrishamns kommun har beslutat att kommunen skall arbeta med samtliga miljömål. Samhållbyggnadsnämnden har utarbetat ett programförslag inför det fortsatta arbetet med att formulera lokala delmål. Förslaget bygger på Länsstyrelsens i Skåne läns nya åtgärdsprogram. De miljömål med tillhörande delmål som har en närmare koppling till avfallsområdet beskrivs i nedanstående tabell.

Nationellt miljömål	Kommunspecifikt delmål
Hållbara Transporter	<p>-Socialnämnden ska i kommande upphandlingar av fordon ställa krav på fossilbränslefri drift.</p> <p>-Kommunstyrelsen utreder och upprättar rutiner för upphandling av fordon och godstransporter för kommunens verksamheter.</p> <p>-Samhållsbyggnadsnämnden utreder möjligheten att placera ut laddstolpar för elbilar.</p> <p>-Samhållsbyggnadsnämnden deltar i "Färdplan för biogas 2020"</p>
Hänsyn till Skånes hav, sjöar och vattendrag	<p>- Handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor för risker och olyckor i Simrishamns kommun föreslås kompletteras med Utredning för klimatförändringar, avseende översvämningrisker, stigande havsnivåer och erosion längs kusten.</p>

<p>Hushållning med Skånes Mark- och vattenresurser</p>	<p>-Va enheten beaktar klimatförändringar och översvämningrisker i det pågående arbetet med färdigställande av Va-plan.</p> <p>-Kommunstyrelsen: Bebyggelsestrategi för Simrishamns kommun skall följas, vilket leder till ökat underlag för anslutning till kommunalt VA-nät och innebär begränsning av nya enskilda avlopp.</p> <p>-Samhällsbyggnadsnämnden: Simrishamns kommun har stor potential att bli självförsörjande genom etablering av förnyelsebar energiproduktion. Frågan utreds ytterligare och konkreta åtgärder föreslås (energistrateg)</p>
<p>Hållbar konsumtion i Skåne</p>	<p>- Kommunstyrelsen upprättar rutiner för upphandling av miljövänliga livsmedel.</p>

Åtgärder för att nå målen finns även beskrivna samt vem som är ansvarig för att respektive mål nås.

5.5.2 Simrishamns kommuns energiplan 2004

Kommunens energiplan från 2004 reviderades 2006 och innehåller bland annat långsiktiga mål som gäller mellan 2004-2050. Bland de långsiktiga målen beskrivs att den förnyelsebara energin som används i kommunen ska produceras lokalt från bland annat biogas.

5.5.3 Simrishamns kommuns klimatstrategi 2004

I den klimatstrategi som upprättades 2004 och reviderades 2006 av Simrishamns kommun har kommunen en klimatvision " Simrishamns kommun skall senast år 2050 halvera utsläppen av växthusgaser". Simrishamn har valt ut tre huvudmål som prioriteras och som utgör grunden för klimatstrategin.

Mål 1 Begränsad klimatpåverkan

Mål 2 Frisk luft

Mål 3 God bebyggd miljö

Under dessa mål finns följande åtgärder som berör avfall:

Lokala biogasanläggningar och etanoltappstationer skall för lokal- och matartrafiken med bränsle.

Bland delmål finns även följande mål relaterade till avfall:

Andelen miljöklassade bilar skall öka i Simrishamns kommuns verksamhet

Kommunen skall verka för att biogas- och etanolproduktion etableras inom Simrishamns kommun

Antalet körda mil med miljöbilar skall utgöra 25% av den totala körsträckan inom kommunala verksamheter. Kommunal tjänstebilpool med miljöklassade bilar.

1996 antog Simrishamns kommun ett dokument "Simrishamn 2000 - Visioner och mål inför nästa århundrade. Bland målen i detta dokument finns bl.a. målet "Mängden avfall i Simrishamns kommun ska minskas.

5.5.4 Simrishamns kommuns översiktsplan 2014

Översiktsplanen för Simrishamns kommun antogs i november 2015. I handlingen refereras bland annat till det lokala åtgärdsprogram för miljömålen 2015-2020.

I handlingen finns även fem skånska utmaningar och strategiskt viktiga åtgärder beskrivna. En av dessa utmaningar är "Hållbar konsumtion i Skåne", där prioriterade åtgärder exempelvis kan vara en minskning av avfallsmängden. Åtgärdsförslag för Simrishamns kommun kan då vara att skapa rutiner för hållbar upphandling.

I översiktsplanen, under kapitlet "Teknisk försörjning" finns även ett konkret mål gällande avfall:

"Simrishamns kommun är ett fossilfritt samhälle 2030. Vi är självförsörjande på energiområdet. Vi har lämnat den skadliga förbränningen av avfall bakom oss. Återvinningen är 100 procent. Marknaden för återanvändningen av produkter är mycket lönsam. Framställningen av energi med hjälp av restprodukter från organsikt material är optimerad"

Kortfattad beskrivning av de fem ställningstaganden som Simrishamns kommun ska arbeta mot för att nå målet:

- Kommunen ska verka för att ytterligare styrmedel införs för att den totala avfallsmängden ska minska. Styrmedlen ska i första hand främja återanvändning och därefter materialåtervinning.
- Kommunen ska verka för att det sätts mätbara mål inom de egna verksamheterna för att minska avfallsmängden, minska matsvinnet och att 0 procent farligt avfall hamnar i restavfallet. Återvinningsgraden ska öka genom bland annat inköpsrutiner och personalutbildning.
- Kommunen ska verka för investeringar i biogasanläggningar och att avfallsbehandling och andra råvaror uppmuntras.
- Kommunen ska verka för att avflopsrensingsverken bland annat ska arbeta för att starta biogasproduktion och möjligheten att utvinna energi av slam genom rötning.
- Kommunen ska verka för kontinuerlig tillsyn av tillstånds- och anmälningspliktiga avfallsanläggningar.

5.5.5 Tomelilla kommuns lokala miljömål 2009-2015

I handlingsplanen för Tomelillas lokala miljömål finns 14 av Sveriges 16 nationella miljömål beskrivna. Under beskrivningen av varje nationellt miljömål finns lokala mål och åtgärder för Tomelilla kommun presenterade. Antalet lokala mål och åtgärder är många och det finns mål och åtgärder med direkt eller indirekt koppling till avfallsområdet. Exempelvis är en av åtgärderna under "Begränsad miljöpåverkan", "Frisk luft" och "Giftfri miljö" att miljökrav ska ställas vid upphandling av varor, tjänster och transporter inom kommunen. De miljömål som har lokala mål direkt kopplade till avfall beskrivs nedan.

Nationellt miljömål	Lokalt mål kopplat till avfall
Giftfri miljö	Allmänhetens kunskap om produktval, återvinning och farligt avfall ska öka
God bebyggd miljö	Mängden avfall från Tomelilla kommun som deponeras ska minska

Det finns även mål och åtgärder som har koppling till transportområdet

5.5.6 Tomelilla kommuns energi- och klimatstrategi 2010

I den energi- och klimatstrategi som Tomelilla kommun antog under 2010 finns ett mål som berör avfall:

"I Tomelilla kommun ska produktionen av förnybar energi öka till 100 GWh från vindkraft och 50 GWh från biogas år 2020".

5.5.7 Tomelilla kommuns översiktsplan 2025

Översiktsplanen för Tomelilla kommun antogs 2002, då den anses vara inaktuell fattades det år 2011 beslut om att en ny översiktsplan ska tas fram. Den nya översiktsplanen är inte färdigarbetad och därför beskrivs översiktsplanen från 2002, där avfall finns beskrivet som ett eget kapittel och där bland annat målsättning fram till 2006 samt visioner fram till år 2010 och vidare berörs. Målsättningarna som gällde perioden fram till och med 2006 berörde bland annat en mer acceptabel nivå avseende kommunens avfallshantering och ett underlag för drivande av avfallsanläggningen i Måsalöcke mot bakgrund av ökade krav. Visioner fram till 2010 och vidare var att sträva efter att avfallshanteringen samordnades inom hela SÖSK-området.

För närvarande pågår arbetet för en ny översiktsplan 2025. Bland de direktiven som styrgruppen för arbetet godkänt finns bl.a. nedanstående direktiv.

- Vårt varierande landskap och unika naturområden ska bevaras och utvecklas i samklang med de areella näringarna

5.6 ENKÄT OM AVFALLSHANTERINGENS FRAMTID I KOMMUNEN OCH REGIONEN

Som ett första steg i det regiongemensamma arbetet med kommunernas avfallsplaner och regional kretsloppsplan genomfördes en web-enkät, riktad till kommunala tjänstemän och politiker. Syftet med enkäten var att få in en övergripande bild av politikernas och tjänstemäns associationer och uppfattningar kring avfallshandlingens framtid i den egna kommunen samt i regionen. Undersökningen genomfördes mellan den 17 september 2014 och den 17 oktober 2014. Enkäten bestod av totalt 21 frågor, med fokus på hur viktigt de anser att det är att utveckla och förbättra olika avfallsområden som går att återknyta till avfallshierarkin (förebygga, återanvända, återvinna, deponera). Projektledaren för avfallsplanen i varje kommun ansvarade för att skicka ut enkäten till tjänstemän och politiker i sin kommun. Enkäten skickades också till tjänstemän och politiker inom Sysavs organisation. Totalt för regionen inkom 253 enkätsvar.

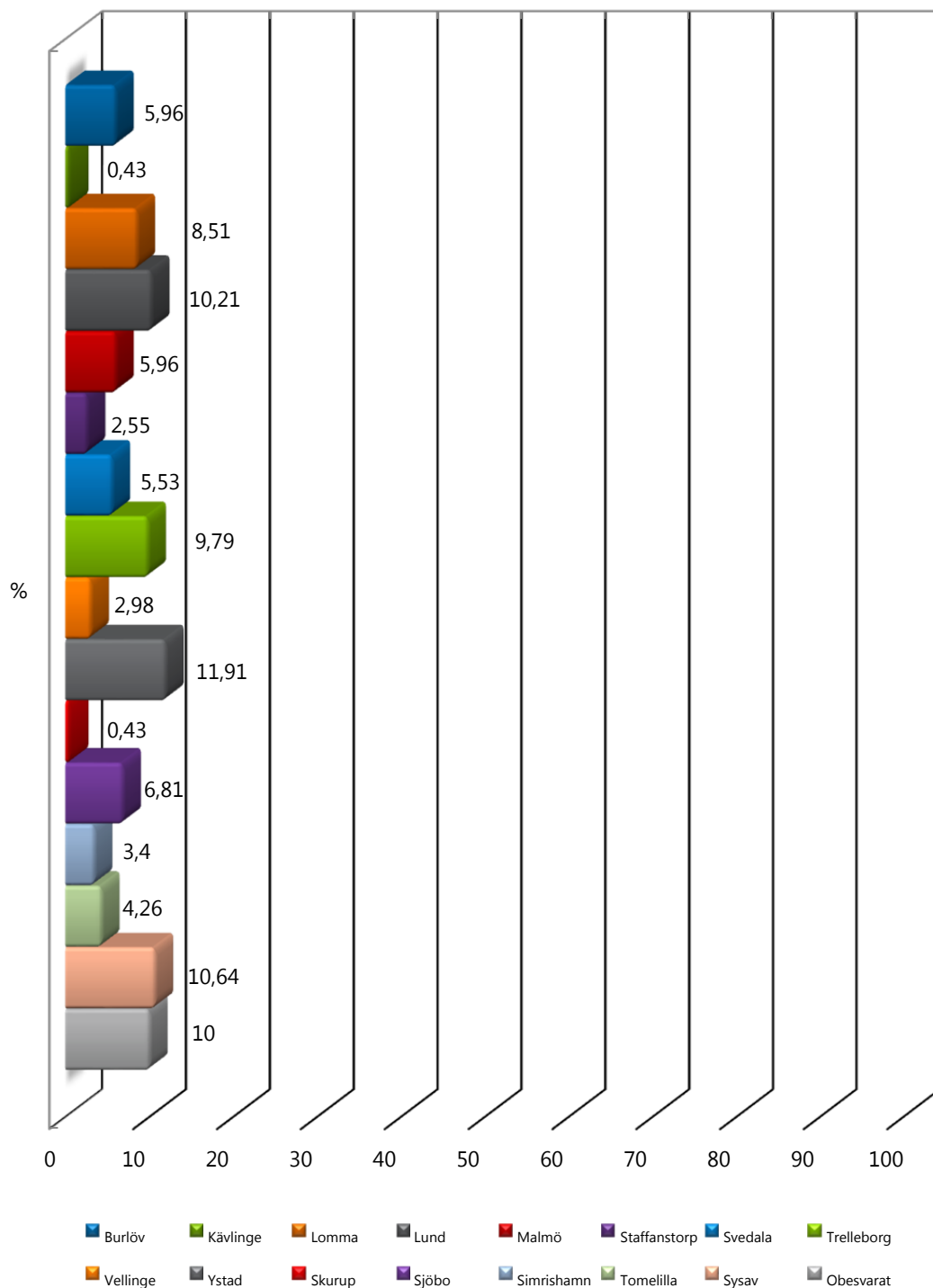
Enkätens resultat gör inte anspråk på att ge en heltäckande bild av synen på framtidens avfallshandling i kommunen och regionen, men svaren kan användas som en indikation på hur tjänstemän och politiker ser på utvecklingen av avfallsarbetet i kommunen och regionen.

Fördelningen av antal svarande från varje kommun varierade, som kan ses figur om "Fördelning över de svarandes kommuntillhörighet".

Av enkätens resultat är det svårt att urskilja något enskilt utvecklingsområde som ses som mer viktigt än andra, men på den avslutande frågan skulle de svarande ange vilket område man ser som allra viktigast att förbättra under 2016-2020 och i de svaren kan ett mönster skönjas. Flest, en av fyra svarande, har valt förebyggandearbete som prioriterat område, medan en av fem valde kommunikation och beteendepåverkan. På tredje plats kom materialåtervinning och på fjärde plats hamnade insamling och omhändertagande av farligt avfall.

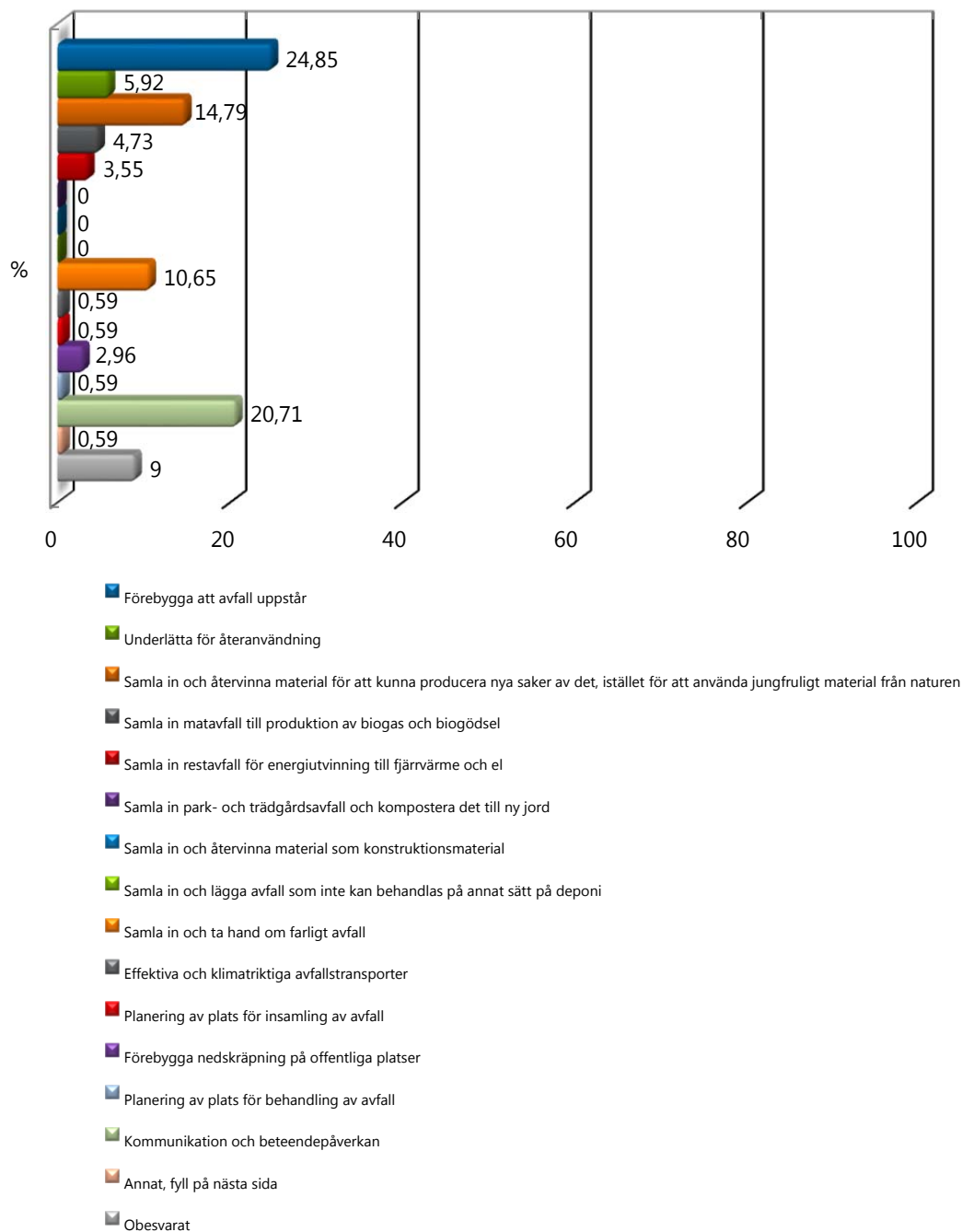
Sammantaget kan detta tolkas som en indikation på att tjänstemän och politiker i regionen ser avfallsförebyggande arbete tillsammans med kommunikation och beteendepåverkan, samt materialåtervinning och handtering av farligt avfall som prioriterade områden. Se figur om "Fördelningen av svar på frågan om vilket område man ser som det viktigaste att förbättra under 2016-2020".

2 Jag är verksam i följande kommun:

Figur 6 Fördelning över de svarandes kommundillhörighet.

20 Om du var tvungen att välja ett (1) av alla dessa ovanstående områden som allra viktigast att förbättra under 2016-2020, vilket område skulle det vara?

Figur 7 Fördelningen av svar på frågan om vilket område man ser som det viktigaste att förbättra under 2016-2020.

5.7 DIALOG MED SKOLBARN OM FRAMTIDENS AVFALLSHANTERING

För att höra om barnens syn på den framtida avfallshanteringen och vad de tycker är viktigt genomfördes rundabordssamtal med miljöråden från två olika skolor. Från Kastanjeskolan i Malmö kom en grupp bestående av sju elever i åk 4-9 och från Kungshögsskolan i Oxie kom sju elever i åk 3-6. Före samtalet fick de en kortare visning av Sysavs verksamhet.

Samtalet genomfördes med hjälp av inspirationsbilder och skapandet av ett bildcollage. Samtalsledaren försökte hålla en så förutsättningslös diskussion som möjligt, utan att styra barnen och där barnen kunde utveckla sina tankar, men samtidigt se till att alla kom till tals.

Gemensamt för båda grupperna var att källsortering och återvinning var en självklarhet – det gör man bara. Samtalen handlade även mycket om hur man får fler att återvinna och hur det kan bli ännu enklare att göra rätt.

Viss skillnad fanns det mellan de yngre och de äldre barnen. I gruppen med yngre barn lades stor del av samtalet på just diskussionerna om återvinning. De hade många kreativa idéer om återbruk och hur man kunde göra nytt av gammalt. I den gruppen var det också självklart att både köpa och sälja på loppis. De ville gärna att det skulle finnas fler mötesplatser för byteshandel, loppis, reparation och kreativt skapande. Att vara rädd om naturen och inte skräpa ner var viktigt, men barnen reflekterade även över en social och ekonomisk hållbarhet och visade ett tydligt rättvisetänk genom att till exempel uttrycka vikten av att alla får gå i skola och att alla ska ha ett jobb.

Bland de äldre barnen märktes påverkan av gruppträck mer tydligt. De diskuterade vikten av mediala förebilder som skapar positiva trender av att göra bra miljöval. De var överens om att det var bra att sälja och köpa på loppis men kände ett visst behov av att det skulle vara socialt accepterat. De var tydliga med att ansvaret är deras eget och att alla måste bidra till en mer hållbar miljö. För att ändra sitt beteende måste budskapen göras tydligare och vara kopplade till människors vardag och verklighet. De tyckte att sociala medier för att sprida goda exempel skulle användas mer. Barn och ungdomar lever i nuet, så fokus måste vara här och nu.

Båda grupperna pratade också mycket om våra konsumtionsmönster och att vi köper mycket som vi egentligen inte behöver. De äldre eleverna var också starkt medvetna om hur yttre faktorer lockar oss att konsumera mer och att vi gör en mängd ogenomtänkta val. Men deras budskap var att det gäller att agera för en förändring nu.

5.8 WORKSHOP OM FRAMTIDENS AVFALLSHANTERING I SIMRISHAMN OCH TOMELILLA KOMMUNER

Tordagen den 12 februari 2015 kl. 9.00 – 12.00, Brösarps konsthall, Brösarp

Britt-Marie Fagerström och Johanna Hellsten, Tyréns AB Stadsutveckling, ledde workshopen. En workshop är ett möte med tydligt syfte där människor med olika bakgrund samlas för att tänka nytt och producera något som tidigare inte har funnits. Syftet med den här workshopen var dels att sprida kunskap om kommunens arbete med renhållningsordningen och att förankra arbetet, dels att engagera alla deltagarna och att de gemensamt skulle ta fram förslag till mål och åtgärder till kommunens avfallsplan och regionens kretsloppsplan.

Inspirationsföreläsning, Rustan Nilsson, Sysav

Rustan Nilsson, miljöpedagog Sysav, gav en inspirationsföreläsning om synen på avfall och avfallshantering. Här följer en kort resumé.

Rustan har arbetat mycket ute i skolor och pratat avfall med 10-åringar. Han lyfter upp flera exempel på kloka kommentarer från elever. "Om kvicksilver är farligt, varför har man kvicksilver i grejer så som lysrör" undrar en elev. En klasskamrat ger svaret "Det är ett tudelat svar på den frågan. Det är en fråga om effekt (att det fungerar) och gammal vana". Med dessa ord sammanfattar eleven på ett klockrent sätt hur det är idag, menar Rustan. Vi gör saker av gammal vana, och för att vi tycker att det funkar. Men funkar det egentligen? Vi lever och agerar som om det finns 3,7 planeter – vårt sätt att leva fungerar alltså inte. Miljön klarar inte det.

Avfallshanteringen i Sysav-regionen har förändrat mycket under 2000-talet. Kring år 2000 grävdes det mesta avfallet ner (deponi). Idag återvinns nästa allt. Endast en mycket liten andel av allt avfall hamnar i deponi, och det är sådant avfall som bör hamna där. Istället för att deponera förbränner vi mycket avfall (energiåtervinning). Avfall som bryts ner i deponi genererar metangas, vilket är 24 gånger mer aggressivt än koldioxid som växthusgas. När vi eldar upp avfallet släpper vi ut koldioxid istället för metangas, samtidigt som vi genererar värme till hushållen. Vi behöver därmed mindre mängd fossilt bränsle till uppvärmning. Ännu bättre för miljön är dock om vi kan materialåtervinna avfallet, så som vi t.ex. kan göra med papper. Att återanvända produkten är förstas ännu bättre. Bäst för miljön är dock alltid det avfall som inte uppkommer. Detta resonemang

illustreras av EUs avfallshierarki, med målet att i största möjligaste mån förebygga att avfall uppkommer, i andra hand återanvända, materialåtervinna, energiåtervinna och i sista hand deponera.

Även om vi har klättrat åt rätt håll i avfallshierarkin (från deponi till energi- och materialåtervinning) så går utvecklingen inte åt rätt håll då mängden avfall ständigt ökar. Idag slänger varje svensk i genomsnitt 500 kg per år. År 1921 slängdes 30 kg per person och år. Avfallsmängdens ökning hör ihop med den ekonomiska utvecklingen (tillväxten). Vi har råd att slänga saker. Var femte matkasse slängs. Sambandet mellan konsumtion och avfall är väldigt tydligt. Viktigt att tänka på i sammanhanget är också allt det avfall som uppstått i produktionen av en vara. Skulle alla dessa avfallsmängder räknas in i statistiken skulle våra avfallsmängder vara betydligt större än 500 kg per person och år. Redan när vi köper t.ex. en mobiltelefon har 75 kg avfall genererats i produktionen av denna, som t.ex. kräver gruv- och oljeindustri till metaller och plats. Var tredje svensk är omedveten om detta och tror inte att den egna konsumtionen påverkar avfallsmängderna.

Vi behöver hitta sätt att separera kurvorna för tillväxt och avfall. Vi behöver tänka nytt. Om jag ska sätta upp en tavla tänker jag oftast att jag behöver en bormaskin, fast jag behöver ett hål. När jag ska tvätta kläder tänker jag att jag behöver en tvättmaskin, men det jag behöver är rena kläder. Idag tillverkas t.ex. tvättmaskiner för att hålla ca 7 år, precis så länge så att kunden ska vara tillräckligt nöjd för att köpa en ny maskin från samma tillverkare. Tänk om du köpte tvättar, men att tillverkaren ägde maskinen hemma hos dig – då skulle de göra en maskin som håller så länge som möjligt och som är enkel att reparera och byta delar på.

Vi är alla sambos i lägenheten planeten jorden. Det vi gör påverkar

Vad är en renhållningsordning och hur går arbetet till? Bo Persson, ÖKRAB

Bo Persson, ÖKRAB (Österlens Kommunala Renhållnings AB), presenterade kommunens avfallsarbete med information om nuläget, vad som görs samt vad som ska göras och vad en renhållningsordning är. Här följer en kort resumé.

ÖKRAB är ett gemensamt avfallsbolag för kommunerna Simrishamn och Tomelilla och bildades 1973. Utvecklingen har varit bra de senaste åren. Avfallsmängderna har minskat sedan 2007 och vi är bland de bästa i Sverige vad gäller matavfallsinsamling.

I Simrishamn och Tomelilla finns tre återvinningscentraler (Simrishamn, Tomelilla och Måsalycke). För dessa ansvarar Sysav. Därtill finns 23 återvinningsstationer för förpackningsinsamling, vilka FTI AB (Förpacknings- och tidningsinsamlingen) ansvarar för.

varandra. Vi betyder något för varandra.

Alla kommuner ska enligt lag ha en renhållningsordning, vilken består av en avfallsplan och föreskrifter. Avfallsplanen är ett strategiskt dokument med mål för avfallshanteringen. Målen ska gå i linje med Eus avfallshierarki och bidra till den nationella avfallsplanen samt de nationella/regionala miljömålen. Föreskrifterna är det regelverk som i detalj styr hur t.ex. hämtning ska ske (hur ofta ska avfallet hämtas, hur ska sopbilarna kunna ta sig fram, var ska kärlden placeras? etc.). Reglerna utformas utifrån ett givande och tagande mellan utförare och kund/medborgare för att det ska fungera så bra som möjligt.

Nu pågår arbetet med att ta fram en ny renhållningsordning. Alla 14 kommuner i Sysav-regionen gör detta arbete parallellt och samverkar på olika sätt tillsammans med Sysav. Tyréns bistår Sysav och alla 14 ägarkommuner i arbetet. Tidsplanen är att ett förslag på ny avfallsplan och nya föreskrifter ska vara klart i juni, med utställning i augusti och beslut i kommunfullmäktige i november. Den nya renhållningsordningen är tänkt att gälla från 1 januari 2016. I april 2017 ska ny renhållningsentreprenad startas.

Arbete i grupper:

Grupp 1

Deltagare

Gruppledare: Bertil Hansson (Ökrab)

Carina Barthel (Miljöförbundet)

Ingela Dejenfeldt (Kostchef Tomelilla kommun)

Ing-Marie Jacobsson (FI Simrishamns kommun)

Carl Strömberg (Samhällsbyggnadsnämnden Simrishamn)

Prioriterade områden

Förpackning (prioriterat område)

Hållbara hushållsmaskiner
Mer färdiglagad fryst matförpackning
Inga metallkonserver
Lite glasförpackningar
Plastkassar finns ej
Handel över nätet, mer kartong
Inga plastbagar
Färre/mindre engångsmaterial
Förpackningsindustrin
Doggy bag

Livsmedel (prioriterat område)

Mer odlad fisk
Mer trädgårdsavfall
Tillagningskök på varje enhet
Närproducerat, bra tillagningskök
Mindre matavfall i skolan och äldreården
Hushållsfett samlas in
Inget fett
Rent vatten
Mindre kött
Mindre mängd kött
Ekologiskt
Ät mer klimatsmart

Politik

Upphandling kvalitet
Upphandling 2020 ställs krav

Fullt tillåtet att vara visionär, även när det gäller politiken

Prioriterat område: Förpackning

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
<ul style="list-style-type: none"> - Nya "ekologiska" som fler familjekonstellationer - Metall, plastflaskor finns ej 	<ul style="list-style-type: none"> - Bojkottat vissa emballage 	<ul style="list-style-type: none"> - Konsument och producent 	<ul style="list-style-type: none"> - Samarbete 	<ul style="list-style-type: none"> - Bryta gamla mönster 	<ul style="list-style-type: none"> - 2020 har inflyttningen ökat vilket ger kommunen mer muskler för fortsatt hållbar utveckling. Socialt - ekonomiskt - ekologiskt

Prioriterat område: Livsmedel

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
<ul style="list-style-type: none"> - Mer klimatsmart - Vegetarisk mat - Tillagningskök i alla kommunens verksamheter 	<ul style="list-style-type: none"> - Bra upphandling och uppföljning - Utveckling, information, forskning 	<ul style="list-style-type: none"> - Våra barn och pedagoger - Visionära politiker 	<ul style="list-style-type: none"> - Information och samarbete 	<ul style="list-style-type: none"> - Bryta gamla mönster - Ekonomi 	<ul style="list-style-type: none"> - Producentansvar - Information - Ekonomi - Inflyttningen ökat p.g.a. allt som hänt fram till 2020

Nyhetsvärde: Medvetna konsumenter minskar avfallsmängderna i Simrishamn och Tomelilla

I Simrishamn och Tomelilla kommun har man arbetat målmedvetet de senaste fem åren för att lyckas bryta avfallsgenererande vanor. Men har lyckats göra invånarna till mer medvetna konsumenter, och därmed minska avfallsmängderna. Nyckeln till framgången har varit informationsinsatser, men framför allt en enad politikerkår med samarbete över partigränserna i frågan. Modiga politiker som vågar vara visionära är den viktigaste framgångsfaktorn.

Grupp 2

Deltagare

Gruppledare: Gerry Jönsson (Ragnsells)

Per-Olof Järvegren (VD Simrishamnsbostäder)

Lisa Kvarnbäck (Simrishamns kommun)

Jan-Erik Persson (Ökrab styrelse)

Maria Mickelåker (Samhällsbyggnadsnämnden Tomelilla)

Gerrit Hoogendorn (MP Tomelilla kommun)

Prioriterade områden

Minskad Produktion (Prioriterat område 1)

Producentansvar, minskad produktion, giftfritt

Mobiltelefon, all elektronik är hyrbart och inget ägs annat än av producenter. Producentansvar

Folkbildning

Vi värdesätter mer kvalitet och återanvändning, kunskapsprojekt bland unga?

Sorteringstävling som underhållning

Saker leasas mer i huvudsak

Färre och enklare förpackningar för varor

Mobiler återvinns till enklare varianter som används till vård och omsorg

Sammanlutningar kring maskiner/verktyg i städer

Kampanj köp mindre, skänker mer till behövande, det ger mer jobb

Sambruk av produkter gräsklippare, bormaskin, bilar cykel

Bytesrum i bostaden

Nytänk, 2015: Någon måste tjäna pengar på det, 2020: Vi tjänar pengar på det?

Handelsmarknad för insamling av begagnade produkter

Utökat pantsystem för material

Återanvändning (Prioriterat område 2)

Textil, gör dina egna kläder, sy, det kortar all pastatextil

Lämna sånt som jag inte vill ha till någon annan som kan ta hand om det och laga och sälja

Dela resurser

Saminköp, flerfamilj

Incitament för återvinning

Insamling (Prioriterat område 3)

Hämtar nära källan, sorterat, t.ex. 2x4 fack, attityd
 Bananskal, kompostering i närheten av där du bor,
 biogasframställning?
 Mindre transporter, förpackningar. Återbruk, 3D skrivare

Övrigt

Energispar
 Mindre matavfall p.g.a. matkassarna optimerade. Mål
 Mer biogas → matavfall från privat och industrin
 ÖKRAB driver insamling mer flexibelt i egen regi
 Fastighetsnära källsortering, enklare för kund och bättre resultat

Prioriterat område: Minskad produktion

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
- Minska produktion → minskad konsumtion	- Minska konsumtion, utbildning, återanvändning, sambruk - Byggt ut teknologi	- Politiker - Forskare - Skola - barn - Media - Näringsliv	- Kunskap - Nytt synsätt, värdering, regler - Ekonomiska incitament: pant, skatt, avgifter - Ny generation	- Bekvämlighet - Brist på regler - Invanda mönster	- Bättre ekonomi i pantsystem - Debatt/kommunikation

Nyhetsvärde: Tomelilla och Simrishamn går i täten i utvecklingen av pant- och bytessystem

Tomelilla och Simrishamn har nått stora framgångar i miljöarbetet genom att minska produktion och konsumtion av nya varor. Kommunerna har tillsammans utvecklat ett pant- och bytessystem för en mängd av varor och genom ekonomiska incitament lyckats få invånarna att bryta miljöskadliga konsumtionsvanor. I pant- och bytessystemen kan medborgarna byta produkter med varandra, samt samäga varor (t.ex. borrmaskin och andra verktyg). Systemet har minskat konsumtionen, vilket är en nyckel för minskade avfallsmängder och en bättre miljö. Vägen mot målet har innefattat kommunikation, information och debatt – inte minst information till den äldre generationen. Resultatet är ett bevis på att det går "att lära gamla hundar att sitta".

Grupp 3

Deltagare

Gruppledare: Ida Abrahamsson (Tomelilla kommun)

Anette Thoresson (Ökrab)

Jan-Erik Andersson (Ökrab)

Britta Berg (Tomelilla kommun)

Jacques Öhlund (Samhällsbyggnadsnämnden Simrishamn)

Prioriterade områden

Avfallsminimering (prioriterat område)

Avfallsminimering

Återanvändning

Fler "företagare" producerar närproducerat, grönsaker, bagare, men även "sömmerska"

Second hand

Mest begagnat i butikerna, återanvändning

Lokalt återbruk av "avfall"

Återvinningshandel

Utveckla landsbyggs närhetsåtervinning, matavfall

Minskade avfallsmängder

Nollvision

Hyreshus kollektiv "verktygslåda"

"Maskinstationer" för gemensamt bruk, "pooler", ex. bil, tvättmaskin, frys

Producentansvar (prioriterat område)

Produkter om är "långvariga" (energislåla)

Producentpåverkan

Mer producentansvar för att framställa varorna

Mer producentansvar för att förpacka varorna

Ett annat sätt att hålla det man köper hygieniskt på än plastförpackningar är uppfunnet

Det finns inga plastpåsar i affärerna

Nya förpackningar, "plastbanta"

Utveckla preventiva hälsoåtgärder, ex. avancerat vatten, typ dricka vatten ph 9,5 → mindre medicinering

Insamling i framtiden (prioriterat område)

Mer fackinsamling
 Fastighetsnära insamling
 Matavfall samlas på landsbyggden också
 Hushållsnära avfallshantering → samhällsplanering
 Återvinning av textil
 Textilinsamling
 Ny textilhantering, återvinning av textil, val av nya återvinningsbara textilier eller efter återanvändning av kläder → reducera sopor
 Textilåtervinning

Övrigt

Utveckla plugout och pluginsystem som kan utveckla ex. tvättmaskinen, hushållsmaskinen, våtutrymmen, bil?
 Utbildning
 Information → kommunikation
 Biogastillverkning
 Miljövänliga transporter

Prioriterat område: Avfallsminimering i framtiden

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
- Avfall räknas som värdefull resurs	- Nya värderingar av resurser - Ser resurser som tillgång - Kretsloppstänk	- Medborgare, entreprenörer (second hand), kommuner - Sysav, ÖKRAB - Lagstiftning - Forskning	- Lagstiftning - Kommunala beslut - Utbildning - Information om vad "avfall" är, d.v.s. allt från produktion till "sopor" - Kretsloppsparkar	- Gamla vanor! - Producenter som "inte vill"	- Avfallsplan med dynamik! - Höga mål från 2015 - Innovativ upphandling

Nyhetsvärde: Ambitiösa avfallsmål i Tomelilla och Simrishamn har gett resultat!

För fem år sedan tog Tomelilla och Simrishamn fram en avfallsplan med mycket ambitiösa mål för avfallshanteringen i kommunen. Genom att sätta ribban högt har man nått längre än vad många trott var möjligt, även om man inte nått ända upp till de mycket ambitiösa målsättningarna. Grunden för det framgångsrika arbetet var ändå de modiga politiker som 2015 beslutade om att satsa mot mycket ambitiösa mål. I arbetet har sedan förutom politiker och kommunala tjänstemän företagare och entreprenörer engagerat sig. Man har genom ambitiösa mål och politisk enighet fått med sig hela samhället på tåget. Arbetet har även visat att det går "att lära gamla hundar att sitta".

Grupp 4

Deltagare

Gruppledare: Lotta Hedström (MP Tomelilla kommun)

Marcus Norberg (Fastighetsansvarig Österlenhem)

Edward Diab (Örkab)

Christer Akej (Samhällsbyggnadsnämnden Simrishamns kommun)

Gunilla Malmqvist (M Tomelilla kommun)

Prioriterade områden

Systemförenkling (prioriterat område)

Tillgänglig återvinning

Vara lätt att återvinna

Lätt att göra rätt

Pipe lines

Sortera före

Återvinnings- och reparationsstationer överallt i byarna, anpassat.

Flerbostäder, landsbygd, villor

Resurs (prioriterat område)

Resurssnåla tillverkningsmetoder

Minska förbrukningsmaterial, el/vatten

Lokala matupphandlingar i "grossist"-format

Återanvända allt

Ökad materialåtervinning

Minska avfallsmängderna

Minska inköp

Lagstiftning om "längre hållbarhet" på teknisk utrustning

Medvetenhet, kunskap (prioriterat område)

Bättre kunskap - ökad förståelse

Konsumentmedvetande

Kompetensrådgivning till hushåll

Kretsloppskunnande och info praktik i alla skolor

Odlingsrådgivning till hushåll från köksträdgård

Transport

Fler arbetar hemifrån → mindre belastning på vägnätet och utsläpp
 Soptransporter borta
 Uthyrningscyklar och reparationsstationer i kommunerna
 Bilpooler blommat ut i byar och samhällen
 Bilpooler med energisnåla fordon

Konkreta åtgärder

Verktygs- och maskinringar (=gemensamt ägande)
 Leasingfunktioner från företag om hushållsmaskiner

Matkasse, uppmuntra köp av "färdiga" matkassar
 Hur vi förpackar

Biogas

Självförsörjande biogasproduktion

Sophämtning

Kostnadseffektiv sophämtning
 Ökad flexibilitet, bättre kunskapsanpassning
 Ökad urbanisering → olika förutsättningar

Prioriterat område: Systemförenkling

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
- Tydliga mål - Ökad materialåtervinning - Enklare insamlingsystem - Ökad kunskapsnivå	- Förbättrat kunskapen, medvetandet hos allmänhet och beslutsfattare	- Forskning: Expertis och producenter - Lagstiftare - Skolan (kretsloppskunnande och praktik)	- Produktutveckling - Lättillgänglig insamling - Lokalt anpassade system: a. Landsbygd, b. Stad, c. Flerbostad	- Förändringsobenägen - Kostnader	- Strategisk målmedvetenhet genom piska och morot

Nyhetsvärde: Kommuninvånarna i Simrishamn och Tomelilla engagerar sig för en miljösmart avfallshantering

Kommunerna Simrishamn och Tomelilla har varit mycket framgångsrika inom avfallshanteringen. De har infört enkla och tillgängliga insamlingsystem där ingen medborgare har långt till en avfallsstation. Kommunerna har också arbetat mycket med information, både i brevtidskrick och genom informationsmöten, som ökat kunskapen hos kommuninvånarna om avfallshierarkin och avfallet koppling till konsumtion, miljö, vår framtida och lokala såväl som globala perspektiv. I detta informations- och utbildningsarbete har skolorna varit en viktig utgångspunkt (barnen fostrar sedan sina föräldrar), men även lokala eldsjälar har spelat en viktig roll i att ha fått med sig hela kommunbefolkningen på tåget.

Grupp 5

Deltagare

Gruppledare: Anna Karlsson (Miljöförbundet)

Micael Holm (Fastighetsansvarig Simrishamnsbostäder)

Siv Bildtsén (Ökrab styrelse)

Axel Olsson (Simrishamns kommun)

Agne Johnsson (Samhällsbyggnadsnämnen Simrishamns kommun)

Prioriterade områden

Återanvändning (prioriterat område)

Det finns reparationsverkstad på ÅVC som lagar kastade saker och säljer dem, eller säljer delar

Kläder som inte går att använda (för slitna) ska materialåtervinnas.

Gamla tiders lumpinsamling

Enligt Antikrundan blir gamla föremål värdefulla, 1. Sparar föremål, 2. Renovera vanligt, 3. Återvinna, 4. Förbränning

Insamling

Hämtning, vi har 8-facksystem för insamling, som har ökat sorteringen avsevärt

Hushållsnära insamling

Pant

Kaffe i mugg förekommer ej, "Folk stannar upp"

Mindre engångsprylar

Pantsystem

Kompost

Kompost lag, centrala/enskilda

Matavfall, ÖKRAB levererar matavfallet till biogasanläggningen i Tomelilla (om ingen egen biogasanläggning)

1. Beställ via internet, 2. Hemkörning, 3. Minimera förpackningsmaterialet, typ ytterförpackningar, 4. Förpackningsmaterialet i retur, 4. Matavfallet i retur
Egen kompostering

Bränsle

Fossilfritt, alla bilar och maskiner körs fossilfritt

Biogasanläggning i Måsalyske

Hållbara produkter

Hållbara produkter
Kläder hållbarare

Övrigt

Tvättmaskin: Medel, energi, sällan och plockas ned (metall)
Färre förpackningstyper/materialslag
Kunskap
Butiker, mycket mer nätshopping, hemsidan
Bilpooler m.m.

Prioriterat område: Återanvändning

Vad har förändrats sedan 2015?	Vad har vi gjort för att nå förändringen?	Vilka fick vi hjälp av?	På vilket sätt fick vi hjälp?	Vilka svårigheter mötte vi på vägen?	Hur löste vi svårigheterna?
- Reparationsverkstad har byggts, typ återbruk på ÅVC - Kläd och lumpinsamling	- Ta politiska beslut och verkställa - Avtal med Sysav om lump och med frivilligorganisationer	- EU-stöd - Frivilliga - Sysav - Frivilligorg.	- Pengar och utbildning - Materialåtervinning - Återanvändning	- Ändra människors inställning - Insamlingsproblem	- Information - Marknadsföring - Information - Marknadsföring

Nyhetsvärde: Reperationsverkstäder minskar avfallsmängden i Simrishamn och Tomelilla

På återvinningscentralerna i Simrishamn och Tomelilla finns reparationer där anställda reparerar eller plockar delar från trasiga saker (avfall) som kommuninvånarna lämnar. Istället för miljöpåverkande avfall blir skräpet fungerande produkter som säljs vidare. Detta avfallsminimerande arbete har kunnat genomföras tack vare EU-finansiering. Att systemet nått stor framgång beror också på att många frivilligt engagerat sig i arbetet och frågan. Dessa verkstäder har utvecklats till populära handelsplatser – där kommuninvånarna både lämna in och köper varor.

6 Förteckning över nedlagda deponier

I enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6) ska avfallsplanen innehålla uppgifter om deponier som inte längre tillförs avfall eller som inte längre används för detta ändamål.

Simrishamn kommun												
Objektnamn	Id	N (SWERE F 99)	E (SWEREF 99)	Fastighet	Primär Bransch	Sekundär Bransch	Status	Risk-klass	Kommunicerad efter Identifiering	Kommunicerad efter Inventering	Tillsyns-myndighet	Kommentar
Måsalycke avfallsanläggning	121184	6163505	445202	Måsalycke 4:3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - ingen åtgärd		Ja	Nej	Länsstyrelse	Pågående verksamhet, men sluttäckning påbörjad
F d Ehrnbergs Läder, Sofielustdeponin, Simrishamn	121220	6161048	452816	Vemmerlöv 87:1	Industrideponier	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Inventering - avslutad - förstudie ej påbörjad	1	Ja	Ja	Länsstyrelse	
F d Ehrnbergs läder, industrideponi i Simrishamn	121225	6156407	459162	Garvaren 3, Garvaren 13, Simrishamn 3:1	Industrideponier	Garveri - krombaserad	Förstudie - pågående	1	Ja	Ja	Länsstyrelse	
Borrbytippen	189389	6146222	447709	Borrby 7:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	Vi har ingen registrerad på denna fastighet men den angränsar till Borrby 42:1 så troligtvis är det samma eller kan det ha funnits någon längre västerut på 7:1?

Avfallsplan 2016-2020 Simrishamn och Tomelilla kommuner - BILAGOR

Gladsax Hallars tipp	189411	6159778	457348	Gladsax Hallar 1:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Vallbytippen	189412	6151505	450922	Vallby 103:2	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	Ska vara Glimminge 39:7. Ändrat koordinat E
Åkarpstippen Åkarp 8:2	189417	6167727	448875	Åkarp 8:2, Åkarp 2:5	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Tippning i Kiviks hamn	189422	6171460	451914	Mellby 3:121	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Kyhlstippen	189464	6144769	451774	Hoby 18:18, Hoby 103:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Listarumstippen	189465	6159854	446701	Listarum 1:17, Listarum 28:1, Listarum 1:48	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	Även Listarum 3:14 ingår i tippområdet.
Ravlundatippen	189489	6174848	446727	Ravlunda 28:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Stengården tipp	189499	6154501	459158	Simris 20:33, Simris 10:17, Simris 10:18	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	

Avfallsplan 2016-2020 Simrishamn och Tomelilla kommuner - BILAGOR

Gyllebotippen	189509	6161125	452834	Vemmerlöv 87:1, Vemmerlöv 98:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Tommarptippen	189544	6153863	451569	Tommarp 151:2	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Borrby	189678	6146258	447810	Borrby 42:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Åkarpstippen	189956	6168383	449501	Åkarp 6:4	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall		Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	Finns det en tipp till i Åkarp, eller är det samma som avses på Åkarp 2:5?

Tomelilla kommun												
Objektnamn	Id	N (SWEREF 99)	E (SWEREF 99)	Kommun	Fastighet	Primär Bransch	Status	Risk-klass	Kommunicerad efter Identifiering	Kommunicerad efter Inventering	Tillsyns-myndighet	Kommentar
Onslunda soptipp	189628	6142338	440387	Tomelilla	Valleberga 155:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	Valleberga 155:1 ligger i Ystads kommun, Onslunda är däremot en ort i Tomelilla
Nymölla	189755	6151839	432201	Tomelilla	Nedraby 8:2	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Övrabyborg	189766	6152193	433566	Tomelilla	Övrabyborg, Övrabyborg 35:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Karlsberg	189768	6152468	439011	Tomelilla	Södra Kvärestad 8:3	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Toarp	189773	6152645	437740	Tomelilla	Toarp 3:15	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Örup	189796	6153577	432782	Tomelilla	Örup 1:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	

Avfallsplan 2016-2020 Simrishamn och Tomelilla kommuner - BILAGOR

Djupadal	189810	6154371	435070	Tomelilla	Ullstorp 122:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Tipp Tulleboda	189880	6178769	442653	Tomelilla	Tulleboda 1:2	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Forsemölla barkdeponering	189896	6175868	435140	Tomelilla	Kristinehov 1:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Tipp Ängavången	189922	6173866	433113	Tomelilla	Andrarum 2:1	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	
Tomelilla Onslunda soptipp	190001	6161327	440267	Tomelilla	Onslunda 5:48	Avfallsdeponier - icke farligt, farligt avfall	Identifiering - avslutad - inventering ej påbörjad		Nej	Nej	Kommun	

7 Förteckning över avfallsanläggningar

I enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6) ska avfallsplanen innehålla uppgifter om anläggningar för återvinning och bortskaffande av avfall som finns i kommunen. Detta gäller anläggningar som är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Simrishamn kommun				
Namn	Adress	Sökbegrepp	Avgiftskod	Avfallstyp
AB Vitaby Snickerifabrik	Ådalsvägen 20	Grevlunda 18:138	90.390	Lösningsmedel
Bjershög, Magnus och Henrik	Hoby Bjershög	Hoby 16:5	90.230	Kadaverpanna.
Gislövs Spolbilar AB	Amiralsgatan 16	Gislöv 26:23	90.40	Slam.
Hammar, Ronny	Karlaby 17 Nygård	Karlaby 17:1	90.230	Kadaverpanna.
Mttb Förvaltning AB	Vallby 313	Vallby 31:3	90.250	Animaliska biprodukter.
Mårtensson, Christer	Lönebostället	Vemmerlöv 17:5	90.230	Kadaverpanna.
Raftastens Jordbruks AB	Borrby 4624	Borrby 46:24	90.230	Kadaverpanna.
Simrishamns kommun	Storgatan 22	Gladsax Hallar 1:1	90.170-3	Trädgårdsavfall.
Sofieslust Kyckling AB	Östergården	Vemmerlöv 13:8	90.230	Kadaverpanna.
Sysav AB	Box 503 44	Sågen 1	90.40	ÅVC

Tomelilla kommun				
Namn	Adress	Sökbegrepp	Avgiftskod	Avfallstyp
Andra Bullar AB	Benestad 302	Kylaren 3	90.120	Bilskrot.
Cukic, Pero	Övraby 4201	Övraby 7:1	90.230	Kadaverpanna.
Da Lack & Kaross AB	Industribyn 14	Industribyn 5	90.390	Lösningsmedel
Jord och Kyckling i Gärsnäs AB	Per Lars väg 14	Stiby 146:1	90.230	Kadaverpanna.
Lantmännen Maskin AB	Tylegatan 2	Ramsåsa 19:6	90.60	Spillolja.
Larsson, Thomas	Boarödsgården	Boaröd 15:1	90.230	Kadaverpanna.
Lunnarps Jord och Fjäder AB	Norra Kverresatd Luna Gård 546	Norra Kvärrestad 5:46	90.230	Kadaverpanna.
Petterssons Bildemontering AB	Sälshög 9	Sälshög 9:15	90.120	Bilskrot.
Prästgården Trading AB	Box 25	Slakteriet 43	90.40	Plast.
Sita Sverige AB	Hannelundsgatan 2	Industribyn 2	90.60	Elektronik, spillolja, batterier m.m.
Skrot & Metall Återvinning	Sälshög 1012	Sälshög 10:12	90.110-2	Metallskrot.
Sysav AB	Box 50344	Ullstorp 1:23	90.40	ÅVC
Tomelilla Bildemontering	Ullstorp 1442	Ullstorp 14:42	90.120	Bilskrot.

8 Avfallsplanens mål belysta ur ett barnperspektiv

Enligt FN:s Barnkonvention och Sveriges Riksdag ska ett barnperspektiv beaktas i alla beslut och åtgärder i samhället. Syftet med det här avsnittet är att belysa vilka konsekvenser avfallsplanens mål kan få för barn.

Många samhällsaktörer genomför idag så kallade barnkonsekvensanalyser (BKA) för att analysera hur barn påverkas av beslut, åtgärder och planering av konkret karaktär. Analysmetoden är i första hand utvecklad för att beakta ett barnperspektiv i samband med förändringar av den fysiska miljön. Eftersom avfallsplanen är av mer strategisk karaktär har analysen här anpassats till det.

Här belyses avfallsplanens mål översiktligt ur ett barnperspektiv och speglas i de barnpolitiska mål som Regeringen har föreslagit, vilka bland annat berör barns levnadsstandard, trygghet, utbildning och delaktighet. Först beskrivs avfallsplanens tänkbara samhällspåverkan baserat på de typer av åtgärder som kan bli aktuella att genomföra i arbetet med att uppnå avfallsplanens mål. Därefter åskådliggörs vilka konsekvenser dessa möjliga åtgärder kan tänkas få för barn, samt hur åtgärderna kan genomföras på ett sätt som får positiva konsekvenser för barn. Avslutningsvis presenteras en samlad bedömning av avfallsplanens mål som helhet utifrån Regeringens barnpolitiska mål.

Regeringens barnpolitiska mål

- **En god levnadsstandard**
Verka för en ekonomisk och materiell standard, god ekonomi och boende för barn.
- **Bästa möjliga hälsa**
Barns fysiska hälsa, tandhälsa, psykiska välbefinnande, frihet från alkohol och droger
- **En god utbildning**
Goda studieresultat, bra personal och arbetsmiljö i skolan
- **En trygg uppväxt**
Tid med föräldrar, trygghet och minskade olycksfall
- **Samhällets stöd och skydd**
God samhällsvård, frihet från utsatthet och delaktighet i brott, ett barnvänligt rättsväsende och mottagande av barn i asylprocessen, minskade tonårsgraviditeter.
- **Delaktighet i samhället**
Medbestämmande i skolan, tillgång till och utnyttjande av kultur och information, fritid, lek och föreningsliv.

8.1 AVFALLSPLANENS MÅL OCH MÖJLIGA ÅTGÄRDER

Avfallsplanens mål kan påverka samhället både på kort och på lång sikt - både genom de konkreta åtgärder som behöver genomföras för att nå målen och genom de miljöeffekter det innebär på längre sikt att målen uppfylls. Det handlar om hållbar utveckling i alla dess bemärkelser med ekonomiska, sociala och miljömässiga perspektiv, och från lokal till global skala. Flera av målen liknar varandra genom att de innebär behov av samma typer av åtgärder för att uppnås. Utifrån de möjliga åtgärder som har identifierats för de åtta målen

kan tre tydliga åtgärdsteman skönjas: Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet, Förändrade transporter samt Ökad kommunikation och transparens.

Avfallsplanens sex första mål kan samlas inom åtgärdstemat Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet. Dessa mål handlar om att minska mängden avfall och nedskräpningen samt att öka utsorteringen av textil- och matavfall, tidningar och förpackningar samt farligt avfall - för en ökad återvinning och minskad miljöpåverkan. Arbetet med samtliga dessa mål innebär att öka möjligheterna till återbruk och sortering. Det kan handla om att upprätta fler och tätare placerade fysiska utrymmen för avfallshantering av olika slag, vilket tar ett ökat fysiskt utrymme i anspråk i städer och boendemiljöer.

Även åtgärdstemat Förändrade transporter berör de sex första målen genom att fler och tätare platser för avfallshantering påverkar avfallstransporterna. Därutöver är förändrade transporter en typ av åtgärd som behövs för att uppnå målet om att samtliga avfallstransporter ska ske med fossilfria drivmedel, där det bland annat kan behöva ställas krav i upphandlingen av fordon och av entreprenörer för att säkerställa val av bränsle.

Ökad kommunikation är också en betydelsefull åtgärdstyp i arbetet med att uppnå avfallsplanens sex första mål, eftersom det kommer att krävas ökad kunskap och motivation till återbruk och sortering. Kommunikation och transparens i avfallskedjan är också centrala åtgärder för att uppnå målet om alla intressenters ökade förtroende för hela avfallskedjan. Det gäller såväl olika branschaktörer som alla medborgare.

På lång sikt kan samtliga åtta mål medföra en positiv miljöpåverkan ur flera aspekter, till exempel minskade gifter, bättre klimat och ett mer hållbart resursutnyttjande - lokalt, regionalt och globalt.

Avfallsplanens mål

1. År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015
2. År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015
3. År 2018 är 50 % av matavfallet utsorterat och behandlat biologiska så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre
4. År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med 2015
5. År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016
6. År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll
7. År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria
8. År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016

8.2 AVFALLSPLANENS KONSEKVENSER FÖR BARN

Avfallsplanens mål kan påverka samhället i stort och i smått, på kort och på lång sikt, vilket innebär att avfallsplanens konsekvenser för barn också berör hela skalan från den konkreta insatsen i närmiljön till de långsiktiga och globala effekterna.

Nedan belyses avfallsplanens konsekvenser för barn utifrån de tre åtgärdsteman som presenterats ovan: Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet till avfallshantering och återbruk, Förändrade transporter samt Ökad transparens och kommunikation i avfallskedjan. Dessa åtgärdsområden kan på olika sätt få konsekvenser för barns vardagsliv, trygghet, säkerhet, hälsa, utbildning, delaktighet, medbestämmande samt tillgång till information, fritid och lek.

8.2.1 Ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet till avfallshantering och återbruk

Det kommer att behöva upprättas fler och tätare placerade utrymmen och platser för att lämna utsorterat avfall och för att lämna och hämta saker för återbruk. Konkurrensen om stadens och bostadsmiljöns fysiska utrymme är stor, såväl utomhus som inomhus. Det är många intressen och funktioner som ska samsas och få plats. I dessa möjliga intressekonflikter är det viktigt att få till kreativa lösningar där flera funktioner kan samsas på en plats. Med rätt planering kan nya platser för avfallshantering skapa mervärde i staden och i bostadsmiljön. Hur och var platserna utformas är a och o. Ur ett barnperspektiv är det till exempel viktigt att ta hänsyn till att barn har god tillgång till ytor för fritid och lek i bostads- och stadsmiljön. Genom att kombinera flera intressen och funktioner på platsen för avfallshantering behöver viktiga värden inte stå tillbaka. Med rätt utformning kan en plats för avfallshantering vara mycket mer. Platser för avfallshantering är mötesplatser, en funktion som på olika sätt har potential att förstärkas. Platserna utformas med fördel som attraktiva mötesplatser i samband med andra funktioner i bostadsmiljön eller staden så att de blir inbjudande och blir en del av folklivet.

Platser som utformas på ett sätt som bidrar till folkliv bidrar samtidigt till trygghet. För att känna sig trygg är en central aspekt att se och vara sedd. En befolkad plats bidrar till detta, men det finns också andra centrala element i platsens utformning som påverkar. Det är viktigt att tänka på siktförhållanden och överblickbarhet, att undvika slutna fasader, murar, tät vegetation, återvändsgränder och prång. Att använda kamerabevakning kan också fungera som en trygghetsfrämjande faktor för barn genom att det är ett sätt att "vara sedd". Belysning och skötsel på platsen är andra viktiga aspekter för trygghetsupplevelsen. En skräpig och misskött plats signalerar att platsen är övergiven, vilket kan skapa en känsla av att "ingen skulle se eller bry sig om det händer mig något här".

För att platsen ska vara inbjudande, attraktiv och tillgänglig är det också viktigt med orienterbarhet och tydlighet. Det handlar om att skapa logiska system på platsen och logiska strukturer till och från den. Att använda skyltar på ett informativt sätt är ett viktigt inslag, men system och strukturer bör också utformas så tydligt att de är så självförklarande som möjligt. Då bidrar de till barns tillgång till information och möjlighet till delaktighet. På den aktuella platsen kan det handla om att placera inkasten tillräckligt lågt. Detsamma gäller för information och skyltning, som också med fördel sker med bilder och färger.

För barns säkerhet är det viktigt att undvika tunga lock, vassa föremål och fallrisker. Skydd från väder och vind är härutöver en viktig trivsselfaktor. Det handlar generellt om att skapa en trivsam och säker plats.

För barns möjlighet till delaktighet är det också avgörande att det på ett tryggt, säkert och enkelt sätt går att ta sig till platserna för avfallshantering och återbruk. Det behöver finnas trafiksäkra och sammanhållna gång- och cykelvägar. Platsernas lokalisering i förhållande till andra målpunkter för barn är en annan faktor att väga in, där en lämplig lokalisering kan vara i redan befintliga rörelsetråk för barnfamiljer.

Med god tillgänglighet till kända, trygga och självförklarande platser för sortering och återbruk kan avfallsplanen bidra till barns tillgång till information, delaktighet i samhället och lärande. Väl utformade kan platser för avfallshantering fungera som externa klassrum och utgöra ett inslag i skolundervisningen om miljö och hållbarhet. Genom barns tillgång till platser för sortering och återbruk kan de öka sitt medbestämmande i familjens hantering av avfall. Genom att möjliggöra barns delaktighet och öka deras medvetenhet kan också deras fysiska hälsa påverkas positivt eftersom kunskap och medvetenhet om miljö och hållbarhet kan bidra till en hälsofrämjande livsstil.

Täthet, tillgänglighet, tydlighet och självförklarande system är nyckelord även i utformandet av system och strukturer för avfallshantering med sorteringsmöjligheter i stads- och parkmiljö. För barns tillgång till information och för deras säkerhet är utformning med bilder och färger samt placering i förhållande till trafik viktiga aspekter att ta hänsyn till även i detta sammanhang.

Genom att främja en hållbar konsumtion med fokus på återbruk – med möjlighet att laga, reparera, re-designa, byta och låna – kan avfallsplanens mer långsiktiga effekter också bidra till barns ekonomiska och materiella standard på ett positivt sätt genom ett hållbart resursutnyttjande och tillväxt i en cirkulär ekonomi. En hållbar konsumtion innebär att främja ett hållbart produktionsled där jordens naturresurser inte överutnyttjas och där människor inte arbetar under ohälsosamma villkor. Detta är mycket centralt ur ett barnperspektiv globalt. Det gäller både barnens framtida möjlighet till jordens naturtillgångar och dagens levnadsmiljö för dem och deras föräldrar.

Genom att minska nedskräpningen och undvika att farligt avfall hanteras ovarsamt bidrar avfallsplanen även till minskade gifter, vilket är främjande för barns hälsa både på kort och lång sikt.

8.2.2 Förändrade transporter

Fler och tätare placerade platser för att lämna sitt avfall medför ökade avfallstransporter i närmiljön med hämtning på fler platser som är lokaliserade närmare bostäder och närmare barns vardagsmiljöer. Detta skulle kunna medföra negativ påverkan på barns fysiska hälsa genom ökade bullerstörningar, ökad trafikfara och olycksrisk samt ökade luftföroreningar och förlorade lekmiljöer. Det är viktigt att ta hänsyn till barnens säkerhet, hälsa och lek i förhållande till transporter och hämtning i deras närhet. En central aspekt kan vara att i den fysiska planeringen se till att undvika att fordon behöver backa eftersom det utgör en stor olycksrisk.

Å andra sidan kan fler insamlingsplatser i samband med bostadsmiljöer samtidigt medföra att färre privata bilresor behöver göras för att lämna avfall, då man istället kan gå eller cykla till platser i närheten av bostaden. Detta tillsammans med effekterna av att alla avfallstransporter ska vara fossilbränslefria kan bidra till minskade utsläpp och en bättre miljö som på längre sikt främjar barns fysiska hälsa.

8.2.3 Ökad transparens och kommunikation i avfallskedjan

I kommunikationskampanjer med syfte att öka kunskapen om avfallshantering och hållbar konsumtion samt öka förtroendet för avfallskedjan, är det viktigt att ta hänsyn till barns möjlighet att ta till sig informationen. Genom att informera och motivera till hållbar konsumtion, sortering, återvinning och återbruk främjas en hållbar resursanvändning och en bättre miljö, vilket på lång sikt är positivt för barns fysiska hälsa – både lokalt och globalt. Barns tillgång till information och kunskap främjar också deras delaktighet i samhället och möjlighet till att känna förtroende för avfallskedjan.

Transparens genom kvalitets- och kontrollarbete inom avfallskedjans alla delar är viktigt ur ett barnperspektiv globalt, där det behöver kunna säkerställas att vårt avfall inte hamnar på soptippar i andra länder där barn arbetar för att leta värdefulla material i avfallet.

8.3 SAMLAD BEDÖMNING

I Regeringens barnpolitiska mål är några nyckelfaktorer att se till barns ekonomiska och materiella standard, bästa möjliga hälsa, god utbildning, trygghet, minskade olycksfall samt barns delaktighet i samhället med medbestämmande och tillgång till information, fritid och lek. Avfallsplanens mål kan få konsekvenser som främjar de flesta av dessa aspekter. Genom hållbar konsumtion kan barns materiella och ekonomiska standard påverkas positivt. Med minskade avfallsmängder, ökat återbruk, ökad återvinningsgrad, minskad nedskräpning och fossilfria transporter förbättras miljön och klimatet, vilket påverkar barns fysiska hälsa positivt både idag och i framtiden. God tillgänglighet till och utformning av platser för avfallshantering kan främja barns tillgång till god utbildning, trygghet, delaktighet, medbestämmande samt tillgång till information. Målen skulle kunna medföra negativa effekter genom minskad tillgång till platser för fritid och lek om dessa platser tas i anspråk för avfallshantering, samt ge ökade bullerstörningar, luftföroreningar och olycksrikser i och med ökade avfallstransporter i barns boendemiljöer.

Med en genomtänkt planering av platser för insamling och återbruk kan negativa konsekvenser för barn minimeras och positiva förstärkas genom att i genomförandet främja barns trygghet, säkerhet utan olyckor, delaktighet samt tillgång till information och kunskap. Att planera på ett sätt som är bra för barn medför dessutom samtidigt att det generellt är bra för alla, genom att det med barnen i fokus blir god tillgänglighet både fysiskt och informativt.

9 Miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning för Simrishamn och Tomelilla kommuners avfallsplan

9.1 SAMMANFATTNING

Enligt Miljöbalken ska varje kommun ha en avfallsplan som syftar till att ta fram mål och åtgärder för hur avfallets mängd och farlighet ska minska. Avfallsplanen för kommunerna Simrishamn och Tomelilla sträcker sig till och med år 2020.

Simrishamn och Tomelilla kommun är två av 14 kommuner som är delägare i det kommunala avfallsbolaget Sysav. Tillsammans har Simrishamn och Tomelilla kommun, de övriga delägarkommunerna och Sysav formulerat tre gemensamma fokusområden med tillhörande effektmål:

Fokusområde 1: *Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder*

Effektmål:

- År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015
- År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015

Fokusområde 2: *Hållbar sortering med ökad återvinning*

Effektmål:

- År 2018 är 50 procent av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre
- År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med år 2015
- År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016

Fokusområde 3: *Hållbar hantering för renare miljö*

Effektmål:

- År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll
- År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria
- År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016

För varje effektmål finns det beskrivningar hur uppföljningen ska ske.

Kommunens ansvar för avfallshantering omfattar primärt hushållsavfall och målen är därför i huvudsak inriktade på det området. Samtidigt kan inte kommunens avfallsverksamhet på egen hand uppnå målen i avfallsplanen utan samarbete med andra förvaltningar, avfallsentreprenörer, privata företag, andra organisationer och intresseorganisationer vilket är en förutsättning för att skapa långsiktig förändring.

Avfallsplanens mål inverkar framför allt på sex av de nationella miljömålen, framför allt *God bebyggd miljö* men också *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning*, *Giftfri miljö* och *Ingen övergödning*.

Avfallsplanens miljöpåverkan är till den övervägande delen positiv eftersom det avfall som förebyggs minskar miljöpåverkan på samtliga miljömål. Arbetet med att förebygga avfall måste göras av många olika aktörer och kommunen har en begränsad möjlighet att uppnå en mätbar effekt i det arbetet under avfallsplanens giltighet. Det förebyggande arbetet är ändå

mycket viktigt och nödvändigt, eftersom kommunen behöver föregå med gott exempel genom att visa att det är möjligt att göra på andra sätt än idag och berätta hur det är möjligt att göra.

Flera av målen handlar om att sortera avfallet på ett bättre sätt än idag, vilket ger ökade möjligheter för såväl återanvändning som återvinning. På så sätt är det möjligt att förflytta sig uppåt i avfallshierarkin och miljöpåverkan från avfallsbehandlingsledet minskar. Genom materialåtervinning minskar behovet av jungfruliga råvaror och därmed blir miljöpåverkan mindre även i materialutvinningsledet. Med återanvändning kan nya produkter ersättas av befintliga och då minskar även miljöpåverkan från tillverkningsledet. Med utsortering av matavfall och separat behandling av matavfallet genom rötning med biogasutvinning kan matavfallets innehåll av både energi och näring tas tillvara. Energin blir till biogas som kan ersätta fossila bränslen och näringen blir biogödsel som kan återföras till åkermark och därmed ersätta jordförbättringsmedel. Det avfall som kan gå till återanvändning eller materialåtervinning istället för att förbrännas genererar en positiv miljövinst när slaggmängderna och utsläppen från avfallsförbränningsanläggningarna minskar.

Ökade återanvändning och återvinning kräver välplanerade fysiska utrymmen i hela hanteringskedjan – från utrymmen i den egna bostaden och vid fastigheten, till plats för anläggningar där material och avfall kan hanteras och behandlas. Det fysiska utrymmet i tätbebyggda områden är ofta begränsat och ska betjäna olika intressen, utrymmen för avfallshantering måste därför prioriteras. Miljöpåverkan av markanvändningen är beroende på var marken är belägen och vad den alternativa användningen är. En ökad täthet av insamlingsplatser kräver också god planering för att göra transportarbetet så litet som möjligt och för att de transporter som alstras ska ha så liten miljöpåverkan som möjligt. Ökad närhet med fler insamlingsplatser kan minska mängden transporter med privata fordon eftersom fler invånare då har insamlingen på gång- eller cykelavstånd, samtidigt som de transporter som utförs på uppdrag av avfallsverksamheten kan göras med högt ställda miljökrav när det gäller miljöklassning och bränsleanvändning.

9.2 INLEDNING

Föreliggande avfallsplan för Simrishamn och Tomelilla kommun ersätter avfallsplanen från 2011. Syftet med avfallsplanen är att, i enlighet med lagstiftningen, ta fram ”uppgifter om avfall inom kommunen och om kommunens åtgärder för att minska avfallets mängd och farlighet”.

Enligt miljöbalken 6 kap ska en miljöbedömning utföras för planer som kan antas medföra betydande miljöpåverkan (SFS 1998:808). Syftet med avfallsplanens miljöbedömning är dels att kontrollera att inget väsentligt förbises i avfallsplanen och dels att belysa den miljöpåverkan som planen kan ge upphov till. Avfallsplanen för Simrishamn och Tomelilla kommun innehåller mål som ska minska avfallsmängderna och göra avfallet mindre farligt vilket innebär förändringar i arbetssätt inom och mellan olika aktörer, som kommunens förvaltningar, privata bolag och andra organisationer. Avfallsplanens mål påverkar stadens planeringsprocesser och den fysiska utformningen av bebyggelsen. Därmed kan avfallsplanen anses medföra en betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning behöver göras.

9.3 AVFALLSPLANENS INNEHÅLL

Avfallsplanen sträcker sig till och med år 2020 och innehåller:

- Tre fokusområden med tillhörande åtta effektmål som är gemensamma för det gemensamägda kommunala bolaget Sysav och dess övriga 13 ägarkommuner
- Beskrivning av hur åtgärder kommer att beslutas och uppföljning av mål kommer att gå till
- Beskrivning av hur dagens avfallshantering ser ut i Simrishamn och Tomelilla kommun, med avseende på mängder, insamling och behandling
- Översiktsskild över dagens avfallshantering i Sysavregionen
- Översiktlig uppföljning av Simrishamn och Tomelilla kommuns tidigare avfallsplan, vilka mål som den innehöll och bedömning av om och hur dessa har uppnåtts
- Beskrivning av andra förhållanden som påverkar inriktningen på mål och åtgärder, som lagstiftning, nationella, regionala och lokala mål som berör avfallsområdet samt kommunala planer som översiktsplan och miljöprogram
- Sammanställning från enkät om framtidens avfallshantering i kommunen och regionen, där tjänstemän och politiker i kommunen och regionen har tillfrågats
- Sammanställning från workshop om framtidens avfallshantering i Simrishamn och Tomelilla kommun, med bland annat politiker och representanter från kommunala förvaltningar, avfallsentreprenörer, fastighetsägare, näringslivet och intresseorganisationer
- Sammanställning från workshop om framtidens avfallshantering med barn i skolåldern
- Belysande av barnperspektivet med utgångspunkt i avfallsplanens effektmål
- Uppgifter om anläggningar inom kommunen för återvinning och bortskaffande av avfall, samt uppgifter om nedlagda deponier

Avfallsplanens tre fokusområden med tillhörande effektmål är:

Fokusområde 1: *Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder*

Effektmål:

- År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015
- År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015

Fokusområde 2: *Hållbar sortering med ökad återvinning*

Effektmål:

- År 2018 är 50 procent av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre
- År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med år 2015
- År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016

Fokusområde 3: *Hållbar hantering för renare miljö*

Effektmål:

- År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll
- År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria
- År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016

Under respektive effektmål beskrivs hur uppföljning ska ske och exempel på åtgärder som kan bidra till att uppnå målen.

Kommunens ansvar för avfallshantering omfattar primärt hushållsavfall och målen är därför i huvudsak inriktade på det området. Samtidigt kan inte kommunens avfallsverksamhet på egen hand uppnå målen i avfallsplanen utan samarbete med andra förvaltningar, avfallsentreprenörer, privata företag, andra organisationer och intresseorganisationer vilket är en förutsättning för att skapa långsiktig förändring.

9.4 AVGRÄNSNINGAR OCH ALTERNATIV

Avfallsplanen för Simrishamn och Tomelilla kommun innehåller mål som innebär förändringar i arbetssätt inom och mellan olika aktörer, som kommunens förvaltningar, privata bolag och andra organisationer. Avfallsplanens mål påverkar också stadens planeringsprocesser och den fysiska utformningen av bebyggelsen. Därmed kan avfallsplanen anses medföra en betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning behöver göras.

9.4.1 Nollalternativ

I en miljökonsekvensbeskrivning ska ett nollalternativ finnas, för att möjliggöra en jämförelse av konsekvenserna av den föreslagna åtgärden med att inte göra någon planerad förändring.

Ett nollalternativ för en avfallsplan är de konsekvenser som skulle uppstå om en ny avfallsplan med tillhörande mål inte skulle antas. Det skulle innebära att avfallshanteringen i Simrishamn och Tomelilla kommun skulle fortsätta utvecklas, men utan att verksamheten har en hos andra aktörer som kommunen är beroende av, långsiktig och förankrad målbild. Det skulle i sin tur medföra större risk för kortsiktiga beslut, svårigheter för den kommunala avfallsverksamheten att samverka i det strategiska arbetet med andra kommunala

förvaltningar och en otydlighet i kommunikationen med invånare och verksamheter. I Simrishamn och Tomelilla kommun, med en ökande befolkning, blir konsekvenserna dessutom ännu större med risk för ännu snabbare ökande avfallsmängder. Sammantaget skulle risken vara att gå miste om den strategiska kraft som avfallsplanering innebär när det gäller att arbeta för långsiktig förändring för att minska avfallsmängderna och avfallsets farlighet i Simrishamn och Tomelilla kommun. Att inte ha en giltig avfallsplan innebär också att miljöbalken 15 kap inte efterföljs.

9.5 SAMRÅD UNDER ARBETET MED ATT TA FRAM AVFALLSPLANEN

Arbetet med avfallsplanen har gjorts av en projektgrupp med deltagare från flera kommunala förvaltningar. Stora delar av arbetet med att ta fram gemensamma regionala fokusområden och effektmål har utförts i en regional projektgrupp tillsammans med representanter från Sysav och övriga 13 ägarkommuner.

En central del av arbetet har också varit att engagera en bredd av aktörer som är verksamma inom respektive kommun, exempelvis kommunala politiker samt representanter från kommunala förvaltningar, avfallsentreprenörer, fastighetsägare, näringsliv, handel, föreningar och intresseorganisationer. Synpunkter från dessa aktörer har fångats in genom enkät och workshop med framtidens avfallshantering i fokus. Det har även genomförts en barndialog på regional nivå. Syftet har varit att fånga upp synpunkter och information från så många intressenter som möjligt tidigt i arbetet och ha det som en utgångspunkt för avfallsplanens innehåll. De framkomna idéerna och förslagen har påverkat utformningen av fokusområden och effektmål.

Länsstyrelsen i Skåne har varit informerad om arbetet med avfallsplanen för Simrishamn och Tomelilla kommun under projektets gång.

Avfallsplanen med tillhörande miljöbedömning kommer att ställas ut för allmänheten och gå ut på remiss till berörda parter och kommer sedan att antas av kommunfullmäktige.

9.6 MILJÖPÅVERKAN

Till grund för miljöbedömningen och miljökonsekvensbeskrivningen ligger framför allt de nationella miljökvalitetsmålen, Länsstyrelsen i Skåne läns åtgärdsprogram, Region Skånes miljömål samt övrig omvärldsanalys som arbetet med framtagningen av avfallsplanen har inneburit.

9.6.1 Nulägesbeskrivning

I Simrishamn och Tomelilla kommun bor cirka 31 850 invånare permanent. Antalet permanentboende i kommunerna har under de senaste fem månaderna minskat, men ökar under sommarmånaderna då många nyttjar sina fritidshus i kommunerna. Det finns 20 000 hushåll i kommunerna, varav 75 procent bor i en- och tvåfamiljshus, och antalet fritidshus är 4000 stycken. Dominerande verksamhetsgrenar är tillverkningsindustri, jordbruk, fiske och fruktodling.

I nedanstående tabeller presenteras hur mycket hushållsavfall, det vill säga avfall som respektive kommun ansvarar för att samla in och behandla och som samlades in under 2014.

Tabell 9 Förteckning över insamlad mängd i Simrishamns kommun för olika avfallsslag som innefattas i kommunens ansvar.

Simrishamns kommun		
Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Kärl- och säckavfall, inklusive matavfall	6111	270
Grovavfall	8660	383
Matavfall	1313	58
Slam från enskilda anläggningar	4514	199
Fettavskiljarslam och fett/matolja från hushåll, restauranger och storkök	39	1,7
Farligt avfall	77	3,4

Tabell 10 Förteckning över insamlad mängd i Tomelilla kommun för olika avfallsslag som innefattas i kommunens ansvar.

Tomelilla kommun		
Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Kärl- och säckavfall, inklusive matavfall	2889	207
Grovavfall	6205	445
Matavfall	629	45
Slam från enskilda anläggningar	9245	663
Fettavskiljarslam och fett/matolja från hushåll, restauranger och storkök	-	-
Farligt avfall	60	4,3

För de avfallsslag som inte omfattas av kommunens ansvar är det svårare att få fram underlag, men av nedanstående tabeller framgår bland annat vilka mängder av olika förpackningsslag som samlades in i respektive kommun under 2014.

Tabell 11 Förteckning över insamlad mängd i Simrishamns kommun för olika avfallsslag som omfattas av producentansvar.

Simrishamns kommun		
Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)
Returpapper	762	34
Wellpapp- och kartongförpackningar	292	13
Plastförpackningar	127	5,6
Träförpackningar	-	-
Metallförpackningar	33	1,5
Glasförpackningar	676	30
Däck	-	-
El-avfall	549	24
Bärbara batterier	6,3	0,28
Bilbatterier	11	0,49
Bilar	-	-
Läkemedel	-	-

Tabell 12 Förteckning över insamlad mängd i Tomelilla kommun för olika avfallsslag som omfattas av producentansvar.

Tomelilla kommun		
Avfallsslag	Insamlad mängd 2014 (ton)	Insamlad mängd per invånare 2014 (kg)*
Returpapper	400	29
Wellpapp- och kartongförpackningar	139	9,9
Plastförpackningar	76	5,4
Träförpackningar	-	-
Metallförpackningar	19	1,4
Glasförpackningar	289	21
Däck	-	-
El-avfall	238	17
Bärbara batterier	2,7	0,19
Bilbatterier	12,2	0,87
Bilar	-	-
Läkemedel	-	-

Hur merparten av hushållsavfallet som omhändertogs 2014 behandlades i Simrishamn och Tomelilla kommun framgår i nedanstående tabeller. Under 2014 skedde merparten av behandlingen genom förbränning med el- och värmeutvinning, men även till stor del genom biologisk behandling av trädgårdsavfall och behandling av matavfall vid biogasanläggning.

Tabell 13 Förteckning över hushållsavfallsmängder per behandlingsmetod för Simrishamns kommun.

Simrishamns kommun	
Behandlingsmetod	Mängd 2014 (ton)
Kärl- och säckavfall till förbränningsanläggning	4797
Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	334
Matavfall till central biogasanläggning	1313
Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	2597
Matavfall som komposteras i en- och tvåfamiljshus	20

Tabell 14 Förteckning över hushållsavfallsmängder per behandlingsmetod för Tomelilla kommun.

Tomelilla kommun	
Behandlingsmetod	Mängd 2014 (ton)
Kärl- och säckavfall till förbränningsanläggning	2260
Trädgårdsavfall till förbränningsanläggning	190
Matavfall till central biogasanläggning	629
Trädgårdsavfall till central biologisk behandling	1479
Matavfall som komposteras i en- och tvåfamiljshus	5,0

9.6.2 Beaktande av nationella miljö kvalitetsmål

Utgångspunkten för den här miljökonsekvensbeskrivningen har varit att relatera den inverkan avfallsplanens mål har på de 16 nationella miljömålen:

1. Begränsad klimatpåverkan	10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
2. Frisk luft	11. Myllrande våtmarker
3. Bara naturlig försurning	12. Levande skogar
4. Giftfri miljö	13. Ett rikt odlingslandskap
5. Skyddande ozonskikt	14. Storslagen fjällmiljö
6. Säker stråkmiljö	15. God bebyggd miljö
7. Ingen övergödning	16. Ett rikt växt- och djurliv
8. Levande sjöar och vattendrag	
9. Grundvatten av god kvalitet	

Miljömålen har använts som riktmärken i det svenska miljöarbetet sedan 1999. Avfallshandlingen är en del av målet *God bebyggd miljö*, men åtgärder inom avfallsområdet påverkar även möjligheterna att nå miljömålen för *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning*, *Giftfri miljö* och *Ingen övergödning*.

För att nå miljömålen i Skåne Län och ett hållbart Skåne har Länsstyrelsen i Skåne framarbetat ett regionalt åtgärdsprogram. I åtgärdsprogrammet finns de 15 strategiskt viktigaste åtgärderna samlade under de fem största utmaningarna i länet, där nummer 1 och 5 är särskilt relevanta ur ett avfallsperspektiv:

1. Hållbara transporter i Skåne

- Ökad andel kollektivtrafikresande
- Stärkt kollektivtrafik genom utvecklad översiktsplanering
- Ökad andel fossilbränslefri uppvärmning, el och transporter

2. Hänsyn till Skånes hav, sjöar och vattendrag

- Hänsyn till klimatförändringar i fysisk planering
- Minskat näringsläckage och utsläpp av miljögifter till vatten

3. Hushållning med Skånes mark- och vattenresurser

- Begränsad exploatering av åkermark
- Framtagande av vatten- och avloppsvattenplaner
- Skydd av kommunala och större privata dricksvattentäkter

4. Skydd av Skånes natur- och kulturvärden

- Skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer
- Värdeetrakter och landskapsperspektiv i fokus
- Kompensationsåtgärder för att ersätta förlorade natur- och kulturvärden
- Säkerställande av tillgången till allemansrättslig mark

5. Hållbar konsumtion i Skåne

- Miljö- och sociala krav i offentlig upphandling
- Information för en giftfri vardag
- Minskning av avfallsmängden

Förutom Länsstyrelsen i Skåne Läns miljömål har Region Skåne framarbetat ett miljöstrategiskt program med sju prioriterade insatsområden, där flera berör avfallsområdet:

- Hållbara transporter i Skåne
- Attraktiva och välbesökta natur- och rekreationsområden i Skåne
- Friskt och livskraftigt hav och vatten i Skåne
- Hållbar stadsutveckling i Skåne
- Hållbart och produktivt jord- och skogsbruk inklusive livsmedelssektor i Skåne
- Hållbart energisystem i Skåne
- Klimatneutralt Skåne

Som ett komplement till miljöbalken och annan avfallslagstiftning har Sveriges nationella avfallsplan framarbetats. Den nationella avfallsplanen ska även bidra till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmålen och innehåller fem prioriterade områden, där två av dessa är *Hushållens avfall* och *Resurshushållning i livsmedelskedjan*. Särskilt viktiga underkategorier till *Hushållens avfall* är: Återanvändning, Textilier, Materialåtervinning och insamling, Elavfall och batterier samt Nedskräpning. Särskilt viktiga underkategorier till *Resurshushållning i livsmedelskedjan* är: Minskat matavfall, Återvinning av växtnäring och energi från matavfall samt Återvinning av näring ur avlopp. Sverige har även ett avfallsförebyggande program som innehåller fyra fokusområden för arbetet med att förebygga avfall, dessa är: *Mat, Textil, Elektronik* samt *Byggande och rivning*.

Det finns dessutom nationella etappmål som är särskilt relevanta för avfallsområdet:

Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan: Etappmålet innebär att insatser ska vidtas så att resurshushållningen i livsmedelskedjan ökar genom att minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, där minst 40 procent behandlas, så att även energi tas tillvara senast 2018.

Ökad resurshushållning i byggsektorn: Insatser ska vidtas så att minst 70 viktprocent av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall förbereds för återanvändning, materialåtervinning eller annat materialutnyttjande. Etappmålet ska vara uppnått år 2020.

9.6.3 Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 1: Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder

Effektmål: År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *Samtliga miljömål*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning nummer 5, Hållbar konsumtion i Skåne, i det regionala åtgärdsprogrammet, då en minskning av den totala mängden hushållsavfall ger förutsättningar för åtgärder som Minskning av avfallsmängden*
- *Effektmålet bidrar även till Region Skånes miljömål Klimatneutralt Skåne, eftersom en minskning av den totala mängden hushållsavfall även bidrar till att minska Skånes klimatpåverkan*
- *Effektmålet bidrar även till samtliga underkategorier i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*
- *Effektmålet bidrar även till det nationella avfallsförebyggande programmens fokusområden Mat, Textil och Elektronik*

Eftersom de totala hushållsavfallsmängderna ska minska innebär effektmålet indirekt förebyggande av avfall. Att förebygga avfall innebär även att arbeta i riktning mot det översta steget i EUs avfallshierarki, vilket ger en positiv miljöpåverkan och därmed en positiv påverkan på samtliga av de nationella miljömålen. Effektmålet innebär även en minskning av antalet avfallstransporter, vilket är ett positivt bidrag till flera av miljömålen.

Effektmål: År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Giftfri miljö*
- *Ettappmålet bidrar även till Region Skånes miljömål Klimatneutralt Skåne*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorin Textilier i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*
- *Effektmålet bidrar även till det nationella avfallsförebyggande programmens fokusområde Textil*

En minskning av mängden textilavfall i restavfallet innebär att mängden textil som återanvänds eller materialåtervinns måste öka. Det innebär även en minskning av den resursanvändning som produktionen av textil ger upphov till, gällande vatten-, energi- och kemikalieanvändning samt klimatpåverkande utsläpp, vilket ger en positiv miljöpåverkan. Materialåtervinning av textilier kan medföra att ohälsosamma ämnen som återfinns i textilierna återvinns och inte försvinner ur kretsloppet, vilket kan ge negativ miljöpåverkan. Däremot bedöms den negativa miljöpåverkan från återvinning av ohälsosamma ämnen vara lägre än den positiva miljöpåverkan som en minskad nyproduktion av textilier skulle medföra.

Om textilavfallet ska materialåtervinnas krävs sorterings- och återvinningsanläggningar samt utrymme vid eller i bostäder och verksamheter för utsortering av textilt avfall. Ytorna som då tas i anspråk för det ändamålet kan medföra olika stor miljöpåverkan beroende på vilken lokalisering som är aktuell.

9.6.4 Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 2: Hållbar sortering med ökad återvinning

Effektmål: År 2018 är 50 procent av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Frisk luft*
- *Ingen övergödning*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning nummer 1 i det regionala åtgärdsprogrammet, Hållbara transporter i Skåne, då ökad matavfallsbehandling ger förutsättningar för åtgärder som Ökad andel fossilbränslefri uppvärmning, el och transporter*
- *Effektmålet bidrar även till uppfyllandet av Region Skånes miljömål Hållbart och produktivt jord- och skogsbruk inklusive livsmedelssektor i Skåne, Hållbart energisystem i Skåne och Hållbara transporter i Skåne*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorierna Minskat matavfall och Återvinning av växtnäring och energi från matavfall, i avfallsplanens prioriterade område Resurshushållning i livsmedelskedjan*
- *Effektmålet bidrar även till uppfyllandet av det nationella etappmålet Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan*
- *Effektmålet bidrar även till det nationella avfallsförebyggande programmets fokusområde Mat*

Genom att sortera ut matavfall för biologisk behandling är det möjligt att återvinna den energi och näring som finns i matavfallet, vilket har en positiv miljöpåverkan. När matavfallet rötas kan det bli till biogas, vilket kan användas som bränsle istället för fossila bränslen. Den näringsrika restprodukten efter rötningsprocessen kan användas som biogödsel på åkermark och därmed ersätta konstgödsel.

Vid utsortering av matavfall krävs det fysiskt utrymme, både i bostäder, hos verksamheter som hanterar livsmedel, platser för insamlingskärl eller insamlingsbehållare, samt för- och slutbehandlingsytor. Beroende på vald lokalisering kan markanvändningen resultera i olika stor miljöpåverkan.

Effektmål: År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverade för respektive material jämfört med år 2015.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*

- *Frisk luft*
- *Giftfri miljö*
- *Effektmålet går även i linje med Region Skånes miljömål Klimatneutralt Skåne*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorierna Återanvändning och Materialåtervinning och insamling, i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*

Effektmålet innebär att mängden förpackningar och tidningar som återanvänds och materialåtervinnns måste öka samt att mängden förpackningar och tidningar som förbränns i förbränningsanläggningar kommer att minska. Minskad förbränning medför en minskning av utsläpp från förbränningsanläggningar orsakade av den här typen av avfall. Ökad återanvändning och materialåtervinning av förpackningar och tidningar innebär även ett minskat uttag av jungfruliga råvaror och en minskad energiåtgång i produktionen.

För ökad materialåtervinning av tidningar och förpackningar kan ytor för insamlingskärl eller insamlingsbehållare i och vid bostäder eller verksamheter komma att tas i anspråk. Även för- och slutbehandlingsytor kan komma att tas i anspråk. Beroende på vald lokalisering kan markanvändningen resultera i olika stor miljöpåverkan.

Effektmål: År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Giftfri miljö*
- *Effektmålet bidrar även till Region Skånes miljömål: Attraktiva och välbesökta natur- och rekreationsområden i Skåne, Friskt och livskraftigt hav och vatten i Skåne och Hållbar stadsutveckling i Skåne*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorin Nedskräpning i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*

Genom att minska nedskräpningen minskar även risken att farliga eller icke-önskvärda ämnen inte tas om hand och behandlas på ett riktigt sätt samt att avfall hamnar direkt i naturen. En minskad nedskräpning bidrar även till renare natur- och rekreationsområden vilket ger en positiv miljöpåverkan.

För att minska nedskräpningen krävs bland annat ökad tillgänglighet för att kunna lämna olika avfallsslag i offentliga miljöer. Det innebär att ytor tas i anspråk samt att resurser krävs för att tömma och transportera bort avfallet. Den ökade tillgängligheten kan ge olika stor miljöpåverkan, beroende på vilka ytor som tas i anspråk, samt hur det insamlade avfallet transporteras, vilka drivmedel som används och hur avfallet behandlas.

9.6.5 Miljöpåverkan från avfallsplanens fokusområde 3: Hållbar hantering för en renare miljö

Effektmål: År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Giftfri miljö*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning nummer 5, Hållbar konsumtion i Skåne, i Skånes regionala åtgärdsprogram, eftersom en minskning av farligt avfall i restavfallet ger förutsättningar för åtgärder som Information för en giftfri vardag*
- *Effektmålet bidrar även till underkategorin Materialåtervinning och insamling i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall*

Då mängden farligt avfall i restavfallet är noll innebär det att mängden rester från farligt avfall som finns i energiåtervinningens förbränningsaska minskar. Det i sin tur medför att utsläpp från förbränningsanläggningar till följd av förbränning av farligt avfall kommer att minska. Det minskar även risken för olyckor såsom bränder under förbränningsprocessen, eftersom en del av det farliga avfallet är brandfarligt eller explosivt. Om det farliga avfallet sorteras ut och samlas in på rätt sätt minskar även risken för att farligt avfall dumpas eller läcker ut i miljön.

För att mängden farligt avfall i restavfallet ska vara noll kan det komma att krävas ökade insamlingsmöjligheter för hushållen, vilket då även innebär att ytor kan komma att tas i anspråk, i och vid bostäder, vilket kan medföra olika stor miljöpåverkan beroende på val av lokalisering. Det är även möjligt att transporter för vidare behandling och slutförvaring av det farliga avfallet kan komma att öka. Miljöpåverkan från transporter kan medföra olika stor miljöpåverkan beroende på antalet transporter och valt drivmedel för insamlingsfordon.

Effektmål: År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Frisk luft*
- *Bara naturlig försurning*
- *Ingen övergödning*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning nummer 1, Hållbara transporter i Skåne, i det regionala åtgärdsprogrammet då effektmålet ger förutsättningar för åtgärder som ökad andel fossilbränslefria transporter*
- *Effektmålet bedöms även bidra till Region Skånes miljömål Hållbara transporter i Skåne, Friskt och livskraftigt hav och vatten i Skåne och Klimatneutralt Skåne*

Ett genomförande av effektmålet bidrar till förbättrad luftkvalitet i samhällen, städer och på landsbygden. De utsläpp av partiklar, kväveoxider och organiska ämnen som fossila drivmedel ger upphov till kommer att minska, vilket medför förbättrad luftkvalitet och då även förbättrad hälsosituation för medborgarna. Det innebär även att mängden försurande

och övergödande ämnen såsom svaveldioxid och kväveoxid kommer att minska, samt även utsläpp av växthusgaser som koldioxid, vilket minskar avfallssektorns klimatpåverkan.

Fossilbränslefria avfallstransporter innebär att avfallstransporterna måste köras på förnyelsebara bränslen som biogas eller el. En utökad användning av förnyelsebara bränslen innebär att ytor för exempelvis laddningsstationer, vid användning av elbilar, kan komma att behöva tas i anspråk. På samma sätt kan biogasdrivna fordon medföra att biogasproduktionen måste öka samt att nya biogasanläggningar och tankställen för biogas behöver upprättas. Beroende på vilka ytor som tas i anspråk kan det medföra olika stor miljöpåverkan.

Effektmål: År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016.

Effektmålets konsekvenser för de nationella miljömålen

Genomförande av effektmålet bedöms på ett betydande sätt kunna bidra till:

- *God bebyggd miljö*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Frisk luft*
- *Bara naturlig försurning*
- *Giftfri miljö*
- *Ingen övergödning*
- *Effektmålet ligger även i linje med utmaning 1, Hållbara transporter i Skåne och utmaning 5, Hållbar konsumtion i Skåne, i Skånes regionala åtgärdsprogram eftersom målet ger förutsättningar för samtliga åtgärder som tillhör dessa utmaningar*
- *Effektmålet bedöms även bidra till samtliga av Region Skånes miljömål*
- *Effektmålet bidrar även till samtliga underkategorier i avfallsplanens prioriterade område Hushållens avfall, samt underkategorin Minskat matavfall i det prioriterade området Resurshushållning i livsmedelskedjan*
- *Effektmålet bedöms även bidra till de nationella etappmålen Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan och Ökad resurshushållning i byggsektorn*
- *Effektmålet bidrar även till det nationella avfallsförebyggande programmets fokusområden Mat, Textil, Elektronik samt Byggande och rivning*

Ett ökat förtroende för avfallskedjan innebär en ökad vilja hos intressenter att agera i linje med avfallsplanens mål i stort. Det medför i sin tur en positiv påverkan på flera miljömål. Ett ökat förtroende för avfallskedjan kan leda till bättre utfall på informationsinsatser med minskade avfallsmängder och ökad sortering som följd. Det kan även innebära ett bättre utfall från kommunen och övriga i avfallsbranschen.

9.6.6 Samlad bedömning av avfallsplanens miljöpåverkan

I tabellen nedan är avfallsplanens effektmål uppställda i en bedömning av huruvida de kan sägas ha en betydande miljöpåverkan eller inte.

Tabell 15 Bedömning av avfallsplanens miljöpåverkan.

Avfallsplanens effektmål	Betydande miljöpåverkan	Kommentar
<i>Fokusområde 1: Hållbar konsumtion för minskade avfallsmängder</i>		
År 2020 är den totala mängden hushållsavfall per person mindre än år 2015	Ja	Effektmålet innebär att återanvändning och materialåtervinning kan komma att öka, vilket minskar miljöpåverkan i flera led.
År 2020 är den totala mängden textilavfall i restavfallet halverad jämfört med år 2015	Ja	Effektmålet har en positiv miljöpåverkan eftersom ökad mängd återanvänd och materialåtervunnen textil, vilket minskar miljöpåverkan i flera led.
<i>Fokusområde 2: Hållbar sortering med ökad återvinning</i>		
År 2018 är 50 procent av matavfallet utsorterat och behandlat biologiskt så att växtnäring och energi tagits tillvara, år 2020 är nivån ännu högre	Ja	Ökad behandling av matavfall innebär att energin i matavfallet kan tas tillvara, vilket medför en positiv miljöpåverkan.
År 2020 är mängden förpackningar och tidningar i restavfallet halverad för respektive material jämfört med år 2015	Ja	Effektmålet innebär att återanvändning och materialåtervinning av tidningar och förpackningar ska öka, vilket medför en positiv miljöpåverkan i flera led.
År 2020 är nedskräpningen mindre än år 2016	Nej	Uppfyllande av effektmålet kommer att medföra en positiv miljöpåverkan, men inte av betydande karaktär.
<i>Fokusområde 3: Hållbar hantering för renare miljö</i>		
År 2020 är mängden farligt avfall i restavfallet noll	Ja	Effektmålet innebär en ökad utsortering, insamling och omhändertagande av farligt avfall vilket medför en positiv miljöpåverkan i flera led.
År 2020 är avfallstransporterna fossilbränslefria	Ja	Fossilbränslefria avfallstransporter innebär en positiv miljöpåverkan då mängden förnyelsebara drivmedel ökar och andelen klimatpåverkande utsläpp minskar.
År 2020 är våra intressenters förtroende för hela avfallskedjan större än år 2016	Nej	Ökat förtroende bland intressenter bedöms medföra ett utökat engagemang för avfallsplanens mål i stort, men genererar inte någon betydande miljöpåverkan.

Positiv miljöpåverkan

Avfallsplanen som helhet syftar till att minska avfallens mängd och farlighet. Det avfall som förebyggs minskar miljöpåverkan på samtliga miljömål. Arbetet med att förebygga avfall måste utföras av många olika aktörer och kommunen har en begränsad möjlighet till att uppnå en mätbar effekt i det här arbetet under avfallsplanens giltighet. Det förebyggande arbetet är ändå mycket viktigt och nödvändigt, eftersom kommunen behöver föregå med

gott exempel och både visa att det är möjligt att göra på andra sätt än idag och berätta hur det kan göras.

Flera av målen handlar om att sortera avfallet på ett bättre sätt än idag, vilket ger ökade möjligheter för såväl återanvändning som återvinning. På så sätt är det möjligt att förflytta sig uppåt i avfallshierarkin och miljöpåverkan från avfallsbehandlingsledet minskar. Genom materialåtervinning minskar behovet av jungfruliga råvaror och därmed blir miljöpåverkan mindre även i materialutvinningsledet. Med återanvändning kan nya produkter ersättas av befintliga och även miljöpåverkan från tillverkningsledet minskar. Med utsortering av matavfall och separat behandling av matavfallet genom rötning med biogasutvinning kan matavfallets innehåll av både energi och näring tas tillvara. Energin blir biogas som kan ersätta fossila bränslen och näringen blir biogödsel som kan återföras till åkermark och därmed ersätta jordförbättringsmedel.

Det avfall som kan gå till återanvändning eller materialåtervinning istället för att förbrännas genererar en positiv miljövinst när slaggmängderna och utsläppen från avfallsförbränningsanläggningarna minskar.

Ökad närhet med fler insamlingsplatser minskar mängden transporter med privata fordon eftersom fler invånare då har insamlingen på gång- eller cykelavstånd. De transporter som utförs på uppdrag av avfallsverksamheten kan göras med högt ställda miljökrav när det gäller miljöklassning och bränsleanvändning.

Negativ miljöpåverkan

Ökad återanvändning och återvinning kräver välplanerade fysiska utrymmen i hela hanteringskedjan – från utrymmen i den egna bostaden och vid fastigheten till plats för anläggningar där material och avfall kan hanteras och behandlas. Det fysiska utrymmet i tätbebyggda områden är ofta begränsat och ska betjäna olika intressen och utrymmen för avfallshantering måste därför prioriteras. Miljöpåverkan av markanvändningen är beroende på var marken är belägen och vad den alternativa användningen är.

9.7 UPPFÖLJNING OCH ÖVERVAKNING AV BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Simrishamn och Tomelilla kommun har olika roller när det gäller avfallshanteringen i kommunen och därmed även genomförandet av avfallsplanen:

- Kommunen har ansvar enligt miljöbalken att se till att hushållsavfallet samlas in och behandlas. Kommunen är också skyldig att ta fram riktlinjer för hur det ska gå till, genom avfallsplan med föreskrifter.
- Kommunen driver egna verksamheter som ger upphov till avfall, allt ifrån kontorsverksamheter till omsorgsboenden och parkskötsel.
- Kommunen gör upphandlingar av både varor och tjänster som i sin tur ger upphov till avfall.
- Kommunen har dessutom planmonopol, det vill säga kommunen ansvarar själv för sin egen fysiska planering och hur staden ska utvecklas.
- Kommunen är markägare och har därmed makt över vilka villkor som ska gälla för markens användning.
- Kommunen är tillsynsmyndighet över verksamheter som drivs inom kommunen.

Kommunens många och olika roller gör det tydligt att behovet av samverkan är stort mellan kommunens olika förvaltningar och bolag. För att det ska vara möjligt att uppfylla

avfallsplanens mål med så stor positiv miljöpåverkan som möjligt är det också viktigt med samverkan och samråd med andra offentliga aktörer, entreprenörer, privata företag, intresseorganisationer och invånarna själva. En del av hemligheten för att lyckas nå målens uppfyllelse handlar om att göra framsynta upphandlingar med tydligt ställda krav. Det är då viktigt att den som ska göra upphandlingen är medveten om vilka krav som ska ställas och varför. Att ställa krav i upphandlingar är ofta ett effektivt sätt att starta en förändringsprocess, men det förutsätter också att kraven följs upp och att ouppfyllda krav få konsekvenser. Dessa arbetsuppgifter behöver prioriteras för att avfallsplanens mål ska vara möjliga att uppnå.

Många av målen innebär ett ökat fokus på att skapa platser för att kunna lämna sitt avfall i fler avfallslag närmare bostaden än idag, eller om att avsätta ytor för att förändra eller skapa nya återvinningscentraler, återvinningsstationer eller andra platser för återbruk. För att kunna skapa sådana platser behöver avfallsverksamheten vara med i kommunens planeringsprocesser, som en av flera aktörer inom infrastruktur som måste finnas för att bygga en hållbar stad med så liten negativ miljöpåverkan som möjligt.

10 Samrådsredogörelse

Förslag till Renhållningsordning skickades ut på Remiss den 30/12. Under tiden 1/1-31/1 ställdes även förslag ut för allmänhetens yttrande. Handlingarna fanns anslagna vid kansliet hos Simrishamns kommun, Tomelilla kommun samt Ökrab.

Under utställningstiden erhöles 6 st yttranden för vilka redogörs nedan. Ökrabs styrelse behandlade yttrandena vid sammanträde 160330. Av utrymmesskäl har yttranden förkortats och enbart de specifika förslagen till ändringar anges i redogörelsen.

Yttrande 1. Milred Garenberg, Brantevik.

Förslag 1. Veckotömning under sommaren

Ökrabs kommentar: Finns möjlighet till detta from 170401 när det nya entreprenadsavtalet träder i kraft. Fram till dess finns inte möjlighet till en sådan taxa, separata tömningar kan beställas.

Ökrabs beslut: Förslaget tas med vid taxebereidning 2017

Förslag 2: Kunder med fritidstaxa får sina kärl tömda efter budning under vintern.

Ökrabs kommentar: Förslaget har testats för ett antal år sedan. Under perioden inkom så många varianter på önskemål på tömningar att det inte var möjligt att administrera på ett acceptabelt sätt.

Ökrabs beslut: Förslaget tas med vid taxebereidning 2017

Förslag 3: Avtallstaxa baseras på antal tömning, ett abonnemang

Ökrabs kommentar: Förslaget tas med vid taxebereidning 2017

Förslag 4: Återvinningsstation till Brantevik

Ökrabs beslut: Förslaget lämnas till FTIAB som har ansvaret för återvinningsstationerna i området.

Yttrande 2: Anonym

Ökrabs beslut: Då yttrande är anonymt behandlas inte yttrandet

Yttrande 3: Ystad Österlenregionens miljöförbund

Förslag: § 18 Avfallsförskrifterna. I § 18 anges att hela hämtningsvägen skall ha god belysning, vara plan samt ha hårdgjord yta. Med hårdgjord yta likställes asfalt, betong, betongplattor eller motsvarande. Det kan ifrågasättas om dessa krav är skäligen. Enligt dessa skulle inte en grusväg godtas.

Ökrabs kommentar: Tidigare har grusvägar räknats in under motsvarande. Tolkningen kommer att vara den samma i denna renhållningsordning.

Ökrabs beslut: Ingen förändring av remissversionen

Förutom ovanstående har miljöförbundet även skickat över ett antal redaktionella ändringar som åtgärdas.

Yttrande 4. Simrishamns kommun, miljöstrateg Mattias Muller.

Förslag: Miljöstrateg anser att det är väl genomarbetade dokument med hög ambitionsnivå och att det är en moderniserad renhållningsordning med möjlighet att möta framtida behov och utmaningar. Även det pedagogiska greppet i dokumenten är ett föredöme.

Däremot verkar det som om man för lokala miljömål avseende Simrishamns kommun använt sig av målen för 2010 och inte använt det nuvarande antagna (2014-11-24) och gällande miljömålsprogrammet för Simrishamns kommun (Lokalt åtgärdsprogram för miljömålen 2015-2020, därtill används den förra översiktsplanen och inte den nyligen antagna).

Ökrabs beslut: Till renhållningsordningen fogas ytterligare 4 bilagor enligt nedan

Bilaga 2: Energiplan för Simrishamns kommun

Bilaga 3: Lokalt åtgärdsprogram för miljömålen 2015-2020

Bilaga 4: Översiktsplan Simrishamns kommun 2015-11-02

Bilaga 5: Klimatstrategi för Simrishamns kommun

Yttrande 5: Simrishamns kommun, Socialförvaltningen

Socialförvaltningen ser det som angeläget att bevaka såväl tillgänglighet som jämnlighet när det gäller sophantering. Alla medborgare skall behandlas lika och ges möjlighet att sortera och lämna sitt hushållsavfall, såväl unga, äldre som funktionshindrade. Det ställer krav på tillgänglighet vid sopförråden i flerbostadshus (enligt Plan- och Bygglagen), och behöver bevakas vid bygglov. Även sopkärlens utformning är viktigt för att underlätta sortering av hushållsavfall i flerbostadshus och små hus.

Sammanfattningsvis vill socialförvaltningen vara med i diskussioner kring avfallshanteringen i Simrishamns kommun. Att värna om medborgarnas rätt till god tillgänglighet och jämnlighet vid miljöfrågor. Avfallsplanen för 2016-2020 är tydlig med mål och strategier. En viktig del är samverkan och att förvaltningarna också tar ansvar för avfallsmålen i sin planering av verksamheten.

Ökrabs beslut: Tillstyrkes. Enligt förslaget till avfallsföreskrifter och avfallsplanen föreslår Ökrab bl.a. i § 15 att det är viktigt att Ökrab är med i planeringsstadiet vid byggnation av nya fastigheter.

Yttrande 6 Tomelilla kommun, kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen i Tomelilla har avgett yttrande i enlighet med förvaltningens tjänsteskrivelse och Per Martin Svenssons reviderade synpunkter

Synpunkter att lyfta fram

Generellt

Att tydliggöra arbete med avfallsplanens fokusområde och mål är positivt och tydliggör vilka områden det ska satsas på till år 2020. Det underlättar för att kommunen att plocka fram relevanta och bra åtgärder för att uppnå målen. Samarbete mellan Ökrab och kommunerna i arbetet för att uppnå målen och ta fram gemensamma åtgärder bör tydliggöras

Ökrabs kommentar: I både avfallsplanen och avfallsföreskrifterna har man betonat samarbete mellan kommunerna och Ökrab. På sid 4 i avfallsplanen finns ett kapitel som i sin helhet ägnas åt detta. I avfallsföreskrifterna nämns vid flera tillfällen, bl.a i § 15 att det är viktigt med ett samarbete mellan Ökrab och beslutande nämnd redan i planeringsstadiet av nya fastigheter.

Ökrabs beslut: Bifalles, dock menar Ökrab att den text som finns är tillräckligt tydliga.

Avfallsföreskrifterna sakar tydliga rubriker som hänvisar till innehållsförteckningen.

Ökrabs kommentar: Den konsult som utformat den mall som även Avfall Sverige rekommenderar anser att det blir rörigare med flera överskrifter och avdelningar.

Ökrabs beslut: Att använda den mall för föreslagits av Sysavs ägarkommuner.

Tillgänglighet och föreskrift

Man kan inte enkelt se vad som krävs gällande tillgänglighet för boende

Ökrabs beslut: Till avfallsplanen bilägges Avfall Sveriges skrift "Handbok för avfallsutrymmen". som bilaga 6.

Avfallsplanens bilagor

5.2.4 Annan avfallsrelaterad lagstiftning refererar till plan- och bygglagstiftningen och Boverkets byggregler. Vid planläggning och tillstånd för bygglov ska lokalisering och möjligheter att anordna avfallshantering bedömas. Boverket anser att " avfallshantering uppmärksammas i ett tidigt stadium i den fysiska planeringen" det är betydelsefullt, dock saknas erfarenhet och vägledning kring detta, enligt Boverket.

Detta skall utvecklas inom kommunernas plan- och byggenheter

Ökrabs kommentar: Positivt, i enlighet med § 15 i föreskrifterna.

Förutsättningarna för avfallshantering berörs i Boverkets Byggregler (BBR) 3:422 och 3:243. Tillgängligheten och användbarheten till avfallsutrymmen och avfallsanordningar framgår i 3:1.

Ökrabs kommentar: I avfallsplanen nämns detta i den kursiva texten under den text som refereras till i kommunstyrelsens yttrande

Ökrabs beslut: Ingen förändring i avfallsplanen

8.2.1 om ökat fysiskt utrymme och tillgänglighet till avfallshantering sig 61. "Med rätt planering kan nya platser för avfallshantering skapa mervärde i staden och i bostadsmiljön. Hur och var platserna utformas är a och o"

Den fysiska tillgängligheten behöver lyftas tydligare i föreskrifterna. Vid en kartläggning (2015) om tillgänglighet vid och till flerbostadshus visade det sig att avfallshantering var ett av de större hindren. För att uppnå syftet behöver förutsättningarna och utformningen i den fysiska miljön påtalas. Tillgänglighetsperspektivet för personer med olika funktionsnedsättningar är lika viktigt som barnperspektivet i planen. Det är även en ekonomisk fråga för kommunen, då man inte har tillgängliga avfallsutrymmen får man sätta in extra hjälp (hemtjänst).

Fokusområde: Arbetsmiljö, barnperspektiv och tillgänglighetsperspektiv bör samordnas och förtydligas för att uppnå en bra helhet i avfallshantering vid bostad.

Ökrabs kommentar: Ökrab och Sysavs övriga ägarkommuner är helt eniga med vad som skrivs i yttrande. Tillgänglighetsfrågorna är viktiga och det krävs ett bättre samarbete mellan kommunerna där parterna arbetar tillsammans redan i planeringsstadiet och att parterna informerar varandra löpande. I samband med revideringar av avfallsplaner- och föreskrifter skall parterna delta för att få ett förslag som tillfredsställer alla parter.

Som nämnts i tidigare stycken nämns tillgängligheten både på sid 4 i avfallsplanen och i avfallsföreskrifterna § 15. Ökrab kommer i samband med arbetet med nästa avfallsplan

involvera berörda myndigheten på ett ännu bättre sätt än vid tillkomsten av denna renhållningsordning.

Ökrabs beslut: Ingen förändring i dokumentet.

Per Martin Svenssons synpunkter

Avfallsföreskrifter

Avfallshanteringen i Tomelilla kommun

§ 3 Ökrab skall samråda med lämplig kommunal nämnd/utskott när man genom nya anvisningar vill komplettera gällande föreskrifter

Ökrabs kommentar: Enligt miljöbalken skall KF anta renhållningsordningen vilket föregås av samråd och remiss till alla verksamheter i kommunen. Anvisningar i linje med antagna föreskrifter tas fram av Ökrab. Enligt Ökrabs ägardirektiv skall alltid samråd med ägarkommunerna ske vid väsentliga förändringar.

Ökrabs beslut: Inga förändringar i föreskrifterna

§ 7. Det är Ökrabs ansvar att se till att transportfordon är så täta att vätska ej spilles vid komprimeringen. Dessutom bör Ökrab se till att den tekniska utrustningen för avläsning att kärlet töms fungerar på ett för alla parter tillfredsställande sätt.

Ökrabs kommentar: § 7 är den första paragrafen i avdelningen ”Fastighetsinnehavaren och nyttjanderättsinnehavarens ansvar”. Enligt § 3 har Ökrab ansvar för att transportera hushållsavfallet. Fordonens täthet regleras i avtalet mellan Ökrab och entreprenören.

”§ 9 Entreprenören skall utan dröjsmål städa ytor/utrymmen som skräpats ned vid hanteringen av avfallet, i första hand av den personal som orsakat nedskräpningen”.

5.11.2.8 Övrigt

Fordon som används för insamling skall vara täta så att inte pressvatten eller slam läcker ut eller spills under färd. De skall vara försedda med pressvattentank (vid kärllämning) som skall tömmas och rengöras regelbundet.

Ökrabs beslut: Ingen förändring i föreskrifterna

§ 12. Begreppet "avfall" skall ersättas med "hushållsavfall" i hela stycket.

Ökrabs kommentar: I våra kommuner finns två varianter av hämtningsmetod, dels med 2 separata kärl, dels med ett delat kärl. För att slippa specificera de olika varianterna är det mera lättläst för kunden att bara använda avfall i brödtexten. I rubriken på avsnitten definierar vi att det handlar om hushållsavfall.

Ökrabs beslut: Ingen åtgärd i föreskrifterna.

§ 13. Ökrab skall inte besluta om annan storlek eller flera kärl utan fastighetsägarens godkännande. Upplevs fastighetsägaren missköta sig ska Ökrab överlämna ärendet till sin tillsynsmyndighet miljöförbundet

Ökrabs kommentar: Förslaget har tillkommit i samförstånd med miljöförbundet och då deras arbetsbelastning skulle bli ännu större om man skulle handlägga dessa ärenden beslöts att föreslå att Ökrab skulle handlägga dessa ärenden. En handläggning av Ökrab skulle göra att ärendet skulle kunna handläggas effektiva och med snabbare handläggning. Skulle kunden anse sig felbehandlad har den som tidigare möjlighet att överklaga till miljöförbundet.

Ökrabs beslut: ingen förändring i föreskrifterna

§ 15. Paragrafen föreslås tas bort. Alla är överens om att bygglovsprocessen tar allt för lång tid och att alla specialhanteringar fördyrar byggloven. Bygglovshandläggarna klarar säkert av att kolla att föreskrifterna uppfylls.

Ökrabs kommentar: För en effektiv och välplanerad avfallshantering krävs ett proaktivt arbete tidigt i planeringsprocessen. Ökrabs avsikt med § är att få vara delaktiga redan innan bygglovsprocessen startat för att undvika att bygglovsansökan innehåller felaktiga avfallslösningar. Detta skulle dels underlätta bygglovsprocessen, dels undvika att försvåra tillgängligheten för de boende. I den flesta yttranden som inkommit under remisstiden har man uttryckt önskemål om att förbättra arbetet med tillgänglighet och denna paragraf är ett sätt att säkerställa att tillgängligheten blir bättre för de boende.

Ökrabs beslut: Ingen förändring i föreskrifterna

§ 16. Sista meningen i första stycket lyder " Ökrab har rätt att anvisa behållarplats utanför fastigheten, i syfte att möjliggöra för renhållarens bortforslingsskyldighet, under förutsättning att godtagbara hämtningsförhållanden inte kan uppnås inom fastigheten".

Meningen bör strykas. Den ger Ökrab möjlighet att allt för godtyckligt besluta om ändringar som kunden inte alltid råder över. Skulle t.ex. Ökrabs val av större bilar kunna leda till att hämtningsplatsen flyttas?

Ökrabs kommentar: Den aktuella meningen har lagts in för att driftssäkerheten inte skall äventyras när entreprenören inte kan utföra tömningar beroende på eftersatt underhåll av väg, vändplats, dåligt väglag etc. En handläggning via miljöförbundet skulle innebära samma problematik som under § 13. Det är inte heller aktuellt att införa större bilar under de kommande åren då man valt att fortsätta med det hämtningssystem som finns idag.

§ 18. Ange vilket maxavstånd som gäller för att slippa betala extra.

Ökrabs kommentar: I § 16 finns idag följande text " Behållare skall vara utrullad till av Ökrab anvisad behållarplats senast 06.00 på hämtningsdag" "Hämtning sker från farbar väg/ gata så nära uppställningsplats för hämtningsfordon som möjligt, vid en med Ökrab överenskommen plats eller vid en av Ökrab anvisad plats".

§ 18: "Dragavståndet mellan avfallsutrymme och behållarplats och hämtningsfordonets uppställningsplats får högst uppgå till 30 m, om inte annat beslutats av Ökrab. För olika dragavstånd utgår differentierade avgifter".

Enligt Ökrabs uppfattning framgår det tydligt att kärlet får stå högst 30 m från anvisad behållarplats. Man kan dock lägga till en text om avfallstaxan.

Ökrabs beslut: Ny mening sist i § 18 "Tilläggsavgifter för dragavstånd och liknande finns i renhållningstaxa för Simrishamns och Tomelilla kommuner".

§ 61. Texten inom parentes tas bort, är en godtycklig definition.

Ökrabs kommentar: Den definition som anges i parentes har prövats i högsta domstolsinstans och befunnits vara lagenlig (se rättsfall MMD Onslunda 29:44 2015)

Ökrabs beslut: Ingen förändring i föreskrifterna

§ 63. Text saknas i slutet av paragrafen.

Ökrabs beslut: Mening tappats bort i redigeringen, sista meningen skall vara:

"Beslut om befrielse från hämtning av matavfall gäller i högst 5 år och i övrigt enligt 54§. Önskas fortsatt dispens måste en ny ansökan lämnas in"

Meningen infogas i § 63.

Begreppsförklaringar som behöver ses över

Hushållsavfall: Begreppet behöver förtydligas eftersom det förekommer ofta i planen. Jämför gärna med begreppet restavfall. Förklara gärna också att här har kommunen monopol på att hantera detta avfall till skillnad från annat avfall.

Ökrabs kommentar: I avfallsplanens bilaga sid 2-12 redogörs för vad som ingår i begreppet hushållsavfall och hur renhållningen i Sverige är uppbyggd samt varför kommunerna fått uppdraget att samla in hushållsavfallet. I begreppsförklaringarna redogör man kortfattat för detta. Om så önskas kan man hänvisa till dessa texter i begreppsförklaringarna.

Ökrabs beslut: Tillägg sid 14 under hushållsavfall: Ökrab ansvarar för insamlingen av hushållsavfallet enligt Miljöbalken § 8. Se även avfallsplan bilaga 1 2016-2020 sid 2-12.

Farbar väg: Ta bort Ökrabs ensamrätt att avgöra vad som är farbar väg. Kan andra distributionsbilar köra på vägen så bör även fordon från Ökrab klara detta.

Ökrabs kommentar: Se § 13 och 16. Ökrab har ingen ensamrätt i dessa beslut, alla anvisningar som görs av Ökrab kan överklagas till Ystad Österlen regionens miljöförbund och därefter till nästa instans.

Ökrabs beslut: Meningen korrigeras till "Vid tvist avgör Ystad Österlenregionens Miljöförbund vilken väg som är farbar".

Uppehåll i hämtning, sista meningen ändras enligt förslag ovan

Ökrabs beslut: se § 61

Godkänd mottagare (nämns på sid 17 i förslag till föreskrifter, Bygg och rivningsavfall)
Behöver definieras.

Ökrabs beslut: Tillägg i kolumnen för hantering under bygg- och rivningsavfall "Lista över godkända mottagare av avfall i kommunen kan hämtas hos Länsstyrelsen".

Mindre mängd, definition behöver förbättras

Ökrabs beslut: Ny mening efter mindre mängd " Se även www.sysav.se för ytterligare upplysningar om mottagningsregler vid återvinningscentraler".